

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU DĖL NESUDARYMO TINKAMŲ SĄLYGŲ NAUDOTIS ELEKTROMOBILIŲ ĮKROVOS STOTELĖMIS TYRIMO

2020 m. balandžio 6 d. Nr. (19)SN-211)SP-32
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) buvo atliekamas tyrimas dėl galimo diskriminavimo negalios pagrindu. Į Tarnybą 2019 m. gruodžio 3 d. kreipėsi pareiškėjas M. K. (toliau – Pareiškėjas), kuris Tarnybai pateiktame skunde teigė, kad savivaldybės, gavusios lėšų iš Europos regioninės plėtros fondo, įsirengia elektromobilių įkrovos stoteles (toliau vadinamos ir stotelėmis).

Pareiškėjas rašė, kad kai kuriose savivaldybėse įrengtos stotelės yra / bus neprieinamos žmogui, turinčiam judėjimo negalią bei judančiam vežimėliu – stotelės yra „apstatytos bordiūrais“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta). Pareiškėjas mano, kad: „žmogus su vežimėliu užšokti ant bordiūro negalės ir tokiu būdu negalės naudotis elektromobiliams skirta infrastruktūra“. Skunde taip pat rašoma: „kaip buvęs susisiekimo ministras Rokas Masiulis sakė „Europos Sąjungos investicijos paskatins didelį pokytį Lietuvos miestų susisiekimo sistemoje – žmonėms bus sudarytos palankios sąlygos naudotis netaršiomis transporto priemonėmis“ – šiuo atveju žmonėms su judėjimo negalia palankios sąlygos nėra sudaromos“.

Dėl nesudarytų sąlygų visiems vienodai naudotis elektromobiliams skirta infrastruktūra ir galimos asmenų su negalia diskriminacijos Pareiškėjas skundžia Lietuvos Respublikos susisiekimo ministeriją, Palangos miesto savivaldybę, Birštono miesto savivaldybę, Lietuvos savivaldybių asociaciją ir rangovą UAB „Elinta Charge“. Atsiradus papildomai informacijai ir apie kitų savivaldybių teritorijose statomų (pastatytų) elektromobilių įkrovos stotelių nepritaikymą asmenų su judėjimo negalia poreikiams, Pareiškėjas prašo išnagrinėti ir šiuos atvejus.

2019 m. gruodžio 9 d. raštu Nr. (19)SN-211)S-765 Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė (toliau – Lygių galimybių kontrolierė) kreipėsi į Lietuvos Respublikos susisiekimo ministeriją, Lietuvos savivaldybių asociaciją bei UAB „Elita Charge“, prašydama pateikti informaciją, ar adresatai gali patvirtinti Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes; kas inicijavo bei koordinuoja naujų elektromobilių įkrovos stotelių statybą; kokiomis lėšomis ši statyba finansuojama;

kiek ir kokiose savivaldybėse šiuo metu yra pastatyta, statoma, įrengiama elektromobilių įkrovos stotelių; ar naujai statomos elektromobilių įkrovos stotelės yra pritaikytas asmenims su judėjimo negalia bei atitinka Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 314 patvirtintą statybos techninį reglamentą STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ (toliau vadinamas ir Reglamentu)¹; ar asmenims su judėjimo negalia yra / bus sudarytos galimybės naudotis elektromobilių įkrovos stotelėmis.

Paprašyta pateikti kitą su tyrimo esme susijusią reikšmingą informaciją bei įrodymus.

2019 m. gruodžio 9 raštais Nr. (19)SN-211)S-765 ir Nr. (19)SN-211)S-766 Lygių galimybių kontrolierė kreipėsi į Palangos bei Birštono miestų savivaldybių administracijas, prašydama pateikti informaciją, kiek šiuose miestuose yra įrengtų, rengiamų ar planuojamų įrengti elektromobilių įkrovos stotelių; ar asmenims su judėjimo negalia yra / bus sudarytos galimybės naudotis elektromobilių įkrovos stotelėmis.

Iš Susisiekimo ministerijos bei UAB „Elinta Charge“ gavus informaciją apie savivaldybes, kuriose yra įrengiamos stotelės, 2020 m. vasario 14 d. raštu Nr. (19)SN-211)S-122 kreiptasi į Alytaus miesto, Kauno miesto, Kėdainių rajono, Klaipėdos miesto, Neringos, Panevėžio miesto, Tauragės rajono, Visagino, Jonavos rajono, Marijampolės, Utenos rajono, Vilniaus miesto, Šiaulių miesto savivaldybės administracijas, prašant atsakyti į klausimus, ar savivaldybės gali patvirtinti Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes; kiek konkrečioje savivaldybės teritorijoje šiuo metu yra pastatyta, statoma, ketinama statyti elektromobilių įkrovos stotelių; ar asmenims su judėjimo negalia yra / bus sudarytos galimybės naudotis elektromobilių įkrovos stotelėmis, jei taip, kokių būdu, jei ne, dėl kokių priežasčių; kokių būdu yra / bus įrengiamos elektromobilių įkrovos stotelės, t. y. ar stotelės yra įrengiamos / įrengtos ant pakilimų bei aprėminamos gatvės / kelio bordiūrais, jei taip, dėl kokių priežasčių; ar, įrenginėjant elektromobilių įkrovos stoteles bei rengiant projektus yra atsižvelgiama į jų pritaikomumą asmenų su judėjimo negalia poreikiams.

Paprašyta, esant galimybei, pateikti projektų kopijas, įrengiamų bei įrengtų elektromobilių įkrovos stotelių nuotraukas, kitą su tyrimo esme susijusią reikšmingą informaciją bei įrodymus.

Anykščių rajono, Kaišiadorių rajono, Mažeikių rajono, Telšių rajono, Trakų rajono savivaldybių administracijos, reaguodamos į Lietuvos savivaldybių asociacijos persiustą Lygių galimybių kontrolierės

---

¹ Nuo 2020 m. sausio 1 d. Reglamentą keitė Lietuvos Respublikos aplinkos ministro patvirtintas statybos techninis reglamentas STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ (toliau vadinamas ir Reglamentu 1).

rašta Nr. (19)SN-211)S-765, teikė Tarnybai informaciją apie stotelių įrenginėjimą bei jų pritaikymą asmenų su negalia poreikiams savo savivaldybėse.

2020 m. vasario 14 d. raštu Nr. (19)SN-211)S-121 Lygių galimybių kontrolierė kreipėsi į Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją, prašydama pateikti informaciją apie tai, kokie teisės aktai reglamentuoja elektros įrenginių – elektromobilių įkrovos stotelių – įrengimą; kokie specifiniai įrengimo bei saugos reikalavimai yra nustatyti, įrengiant elektromobilių įkrovos stoteles (pakėlimas nuo žemės, pylimų įrengimas, aptvėrimas, bordiūrų įrengimas ir kt.); ar, nustatant minėtus reikalavimus, yra atsižvelgiama į jų pritaikomumą asmenų su judėjimo negalia poreikiams.

Paprašyta pateikti kitą su tyrimo esme susijusią reikšmingą informaciją bei įrodymus.

Tyrimo metu kreiptasi į Lietuvos žmonių su negalia sąjungą, prašant pagal savivaldybių pateiktą medžiagą (raštus, nuotraukas, projektus) bei viešai internetiniame tinklalapyje www.plushare.com elektromobilių įkrovos prieigos taškais besinaudojančių vartotojų įkeltomis stotelių nuotraukomis pateikti nuomonę / išvadą dėl stotelių prieinamumo asmenims, turintiems judėjimo negalią.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

Tarnyboje 2019 m. gruodžio 12 d. gautame Lietuvos savivaldybių asociacijos rašte Nr. SD-794 nurodoma, jog Lietuvos savivaldybių asociacija persiuntė Lygių galimybių kontrolierės raštą Nr. (19)SN-211)S-765 visoms savivaldybėms, pati asociacija informacijos apie stotelių įrengimą neturi.

2019 m. gruodžio 19 d. gautame Anykščių savivaldybės rašte nurodoma, jog Anykščių savivaldybės administracija iš Europos regioninės plėtros fondo neįsirengia elektromobilių įkrovimo stotelių. 2018 m. Anykščių rajono savivaldybės administracijos iniciatyva, savivaldybės biudžeto lėšomis buvo numatyta ir įrengta viena elektromobilių įkrovimo stotelė. Rašte nurodoma, kad Anykščiuose yra įrengta 1 elektromobilių įkrovimo stotelė, skirta vienu metu įkrauti dviem elektromobiliams. Šiuo metu naujų elektromobilių įkrovos stotelių savivaldybė neįrengia. Rašte teigiama, kad esama elektromobilių įkrovimo stotelė nėra pritaikyta asmenims, turintiems negalią. Ateityje įrengiamos naujos įkrovimo stotelės bus pritaikomos naudotis asmenims su negalia (toliau ir – ŽN). 2020 m. kovo 2 d. savivaldybės administracija pateikė stotelių nuotraukas.

Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos 2019 m. gruodžio 20 d. rašte Nr. (3.5)V8E nurodyta, kad elektromobilių įkrovos stotelių Kaišiadorių rajone nėra ir šiuo metu naujų statyti nenumatyta.

Birštono savivaldybės administracija 2019 m. gruodžio 20 d. rašte Nr. (6.9.)-SR-1525 informavo, jog kad vykdydama projektą „Elektromobilių įkrovimo prieigų įrengimas Birštono mieste“ Birštono mieste baigia įrengti dvi elektromobilių įkrovimo stoteles su prieigomis. Šių įkrovimo stotelių su prieigomis projektavimo ir techninio projekto ekspertizės paslaugos buvo perkamos per Centrinę perkančiąją organizaciją (CPO), kurioje varžosi paslaugų tiekėjai praėję pirminę CPO kvalifikacinę atranką. Projektavimo paslaugų teikimo konkursą laimėjo ir UAB „SRP projektas“, o projekto ekspertizės paslaugų konkursą – UAB „Statybos projektų ekspertizės centras“.

Rašte pažymima, kad UAB „SRP projektas“ parengtam Elektromobilių įkrovimo prieigų Jaunimo g. 4 ir B. Sruogos g. 23A, Birštono mieste supaprastintam statybos projektui (toliau – Statybų projektas) buvo atlikta ekspertizė ir iš UAB „Statybos projektų ekspertizės centro“ 2018 m. vasario 27 d. buvo gautas bendrosios ekspertizės aktas Nr. 153-28(18)/1/2018, kuriame nurodyta, kad „elektromobilių įkrovimo prieigų Jaunimo g. 4 ir B. Sruogos g. 23A, Birštono mieste supaprastintas statybos projektas atitinka Reglamento (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinių reikalavimus, privalomųjų projekto rengimo dokumentų, kitų Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus. Supaprastintą projektą galima tvirtinti.“ Vadovaujantis minėtu ekspertizės aktu, buvo pradėtos Statybų projekto derinimo procedūros su derinančiomis institucijomis, iš kurių viena buvo Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacija (Kauno apskričiai). Minėtos asociacijos pritarimas Statybų projektui informacinėje sistemoje „Infostatyba“ buvo gautas 2018 m. birželio 11 d. Gavus visų derinančių institucijų pritarimą Statybų projektui, 2018 m. liepos 11 d. Birštono savivaldybės administracija išdavė statybą leidžiantį dokumentą Nr. LSNS-22-180711-00005. Įvykdžius elektromobilių įkrovimo prieigų įrengimo rangos darbų pirkimo konkursą buvo atrinktas rangovas UAB „Saugus eismas“, kuris įgyvendino suderinto ir patvirtinto Statybų projekto sprendinius. Todėl, Birštono savivaldybės administracijos nuomone, elektromobilių įkrovimo prieigos Jaunimo g. 4 ir B. Sruogos g. 23A, Birštono mieste, atitinka teisės aktų reikalavimus.

Savivaldybės administracija informavo, kad iš Pareiškėjo M. K. arba iš kitų pareiškėjų nėra gavusi skundų dėl nesudaromų sąlygų asmenims su negalia naudotis elektromobiliams skirta infrastruktūra, kuriuose būtų išdėstyta, kokios konkrečios techninės sąlygos neatitinka galiojančių

teisės aktų, todėl negali patvirtinti Tarnybos rašte nu rodytų aplinkybių. Gavusi pagrįstą informaciją apie neatitikimus galiojantiems teisės aktams, savivaldybės taryba inicijuos šių neatitikimų šalinimą paslaugų teikėjų lėšomis bei kreipsis į CPO dėl taikomų atrankos kriterijų paslaugų teikėjams ir atrinktų paslaugų teikėjų kompetencijos įvertinimo.

UAB „Elinta Charge“ (toliau – Bendrovė) 2019 m. gruodžio 20 d. rašte Nr. 2019-12-19/01 pažymėjo, jog savo veikloje vadovaujasi aukščiausiais etikos ir kokybės vadybos standartais, laikosi visų jai taikomų teisės aktų reikalavimų ir visuomet yra linkusi ieškoti konstruktyvių ir tinkamų kiekvienos situacijos sprendimo alternatyvų. Bendrovė paaiškino, kad įvykus Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos (toliau – Direkcija) organizuotam „Didelės galios elektromobilių įkrovimo prieigų įsigijimo“ tarptautinės vertės atviram konkursui (toliau – Konkursas) dėl 34 vienetų elektromobilių didelės galios įkrovimo prieigų įsigijimo, įskaitant jų montavimą ir techninio aptarnavimo paslaugas, buvo pasirašytos prekių viešojo pirkimo pardavimo sutartys su šešiolikos savivaldybių administracijomis.

Konkurso sąlygų Priedo Nr. 1 „Prekių techninė specifikacija“ 5.7 p. buvo numatyta, kad „Tiekėjas privalės įrengti elektromobilių įkrovimo prieigas nurodytoje vietoje atsižvelgdamas į prekių viešojo pirkimo pardavimo sutartyje nustatytus pristatymo ir sumontavimo terminus. <...> Prieigos įrengimo vietą (pamatas, įvadas) Direkciją įgaliojusios institucijos išpareigoja paruošti pagal tiekėjo iš anksto pateiktus reikalavimus“.

Taigi pagal viešojo pirkimo sąlygas tiekėjas elektromobilių įkrovimo prieigas privalo įrengti pirkėjo, t. y. kiekvienos savivaldybės administracijos, nurodytoje vietoje. Pagal tiekėjo iš anksto pateiktus reikalavimus gali būti paruošiami tik prieigos pamatas, įvadas ir kt., tai yra montavimui skirti įrengimai, kurie nėra susiję ir niekaip negali daryti teigiamos ar neigiamos įtakos žmonių su negalia galimybei naudotis elektromobilių įkrovimo prieiga. Viešojo pirkimo sutarties (kaip ir bet kurios kitos sutarties) nuostatos šalims (taigi, ir Konkursą laimėjusiam tiekėjui) turi įstatymo galią (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (CK) 6.189 str. 1 d.), šalis negali nukrypti nuo jos nuostatų.

Aikštelių, kuriose buvo ar bus įrengtos elektromobilių įkrovimo prieigos, projektavimas ir (ar) įrengimas nebuvo Konkurso objektas, todėl Bendrovė neturėjo pareigos, o juo labiau – teisės, priimti sprendimus dėl prieigos įrengimo vietos ir jos prieinamumo asmenims su judėjimo negalia. Šiuo atveju Bendrovė nėra viešojo administravimo subjektas, kuris galėtų priimti tokius sprendimus savavališkai; aptariamam atveju Bendrovė paprasčiausiai vykdytų rangovo funkcijas pagal savivaldybių administracijų nurodytas instrukcijas.

Bendrovė nurodė, kad Konkurso sąlygose ir vėliau su savivaldybių administracijomis sudarytose sutartyse yra aiškiai apibrėžta, ką iš tiekėjo įsigyja savivaldybės administracijos, ir šis objektas, atsižvelgiant į aiškų ir griežtą viešųjų pirkimų reglamentavimą, negali būti aiškinamas plečiamai, suteikiant Bendrovei papildomų teisių ar pareigų ar įsigyjant iš Bendrovės Konkurso sąlygose nenumatytas prekes ar paslaugas (priešingu atveju tai lemtų viešųjų pirkimų reglamentavimo pažeidimą). Konkurso sąlygose tiekėjui nebuvo numatyta pareigos užtikrinti, kad elektromobilių įkrovimo prieigos būtų prieinamos asmenims su judėjimo negalia, todėl Bendrovė neprivalėjo įgyvendinti tokių specialių sprendinių, kurie nebuvo įtvirtinti Konkurso dokumentuose. Be to, pagal sudarytas sutartis parduotos elektromobilių įkrovimo prieigos (kaip įrenginiai), Bendrovės vertinimu, gali būti naudojami ir asmenų su negalia, t. y. ne pats įrenginys, o tik jo sumontavimo vieta galėtų kelti nepatogumų asmenims, turintiems judėjimo negalią. Todėl tuo atveju, jeigu Kontrolierius vis tik manytų buvus pažeidimą, turėtų būti atsižvelgiama į tai, kad bent jau tam tikra apimtimi neįgaliųjų galimybė naudotis įrenginiais yra užtikrinta.

Bendrovės teigimu, tam, kad Bendrovės atžvilgiu būtų galima taikyti Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 punkte įtvirtintą normą, turėtų būti susiklostę santykiai tarp Bendrovės ir vartotojų, t. y. Bendrovės ir vartotojų (fizinių asmenų) sudarytos sutartys turėtų būti kvalifikuojamos kaip viešosios sutartys (CK 6.184 str.). Tuo tarpu viešojo pirkimo sutartys, kaip nurodoma Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje, yra „įprastas komercinis sandoris“ (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. spalio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr.3K-7-304/2011), todėl jam nėra taikomi su vartotojais susiję reikalavimai (išskyrus, kai tokius reikalavimus numato atitinkamo viešojo pirkimo dokumentai). Šiuo atveju viešojo pirkimo pardavimo sutartys buvo sudarytos su savivaldybių administracijomis, todėl nėra pagrindo teigti, kad šioje (elektromobilių įkrovimo prieigų ir jų sumontavimo paslaugos įsigijimo) dalyje galėjo būti neužtikrintas lygių galimybių įgyvendinimas vartotojų teisių apsaugos srityje, kadangi aptariamoms sutarties prigimtis, kaip minėta, yra ne viešoji, o komercinė.

Bendrovė nurodė, jog gali patvirtinti Pareiškėjo skunde nurodytą informaciją tik ta apimtimi, kiek tai yra susiję su jos įsipareigojimais pagal viešojo pirkimo pardavimo sutartis su savivaldybių administracijomis, t. y. kad įvykus Konkursui, kurį organizavo Direkcija, yra ir ateityje bus įrengtos elektromobilių įkrovimo prieigos pagal Konkurso dokumentus ir jų pagrindu sudarytas sutartis.

Bendrovė teigė, jog, atsižvelgiant į savo vykdomą veiklą, neturi kompetencijos vertinti ir spręsti, ar naujai statomos elektromobilių įkrovos stotelės yra pritaikytos asmenims su judėjimo negalia bei atitinka Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 314 patvirtintą

statybos techninį reglamentą STR 2.03.01 :2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ ir ar šis statybos techninis reglamentas apskritai yra taikomas įrengiant elektromobilių įkrovimo prieigas. Kartu Bendrovė neturi galimybės objektyviai įvertinti, ar asmenims su judėjimo negalia yra / bus sudarytos galimybės naudotis elektromobilių įkrovos stotelėmis, nes neturi konkrečios informacijos apie kiekvienos aikštelės, kurioje yra ar bus įrengta elektromobilių įkrovimo prieiga, projektavimo sprendinius ir jų įgyvendinimą, todėl bet koks vertinimas būtų subjektyvus ir galimai neatitiktų realios situacijos.

Rašte nurodoma, kad konkursą organizavo Lietuvos automobilių kelių direkcija, o jam įvykus, viešojo pirkimo pardavimo sutartys buvo sudarytos su šešiolikos savivaldybių administracijomis. Bendrovės žiniomis, elektromobilių įkrovos prieigų įsigijimas ir įrengimas iš dalies arba visiškai yra finansuojamas Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis.

Bendrovė pateikė informaciją, kiek ir kokiose savivaldybėse šiuo metu yra pastatyta, statoma, įrengiama elektromobilių įkrovos stotelių. Ji nurodė, jog elektromobilių įkrovos prieigos jau įrengtos Alytaus miesto savivaldybėje (3 vnt.); Birštono savivaldybėje (2 vnt.); Kauno miesto savivaldybėje (1 vnt.); Kėdainių rajono savivaldybėje (1 vnt.); Klaipėdos miesto savivaldybėje (3 vnt.); Neringos miesto savivaldybėje (2 vnt.); Palangos miesto savivaldybėje (2 vnt.); Panevėžio miesto savivaldybėje (3 vnt.); Tauragės rajono savivaldybėje (1 vnt.); Visagino savivaldybėje (1 vnt.); Jonavos rajono savivaldybėje (2 vnt.). Įrengiamos šiuo metu: Telšių rajono savivaldybėje (2 vnt.). Elektromobilių įkrovimo prieigos bus įrengtos: Marijampolės savivaldybėje (2 vnt.); Mažeikių rajono savivaldybėje (2 vnt.); Utenos rajono savivaldybėje (2 vnt.); Vilniaus miesto savivaldybėje (5 vnt.).

Apibendrinama pateiktą informaciją, Bendrovė nurodė, jog, parduodama elektromobilių įkrovos prieigas bei jų montavimo paslaugas, ji negalėjo sukelti ir nesukėlė asmenų su negalia lygių galimybių pažeidimo ir, atsižvelgiant į jos turimas žinias ir kompetenciją, negali pasisakyti, ar toks pažeidimas, parenkant ir įrengiant vietas elektromobilių įkrovos prieigų montavimui galėjo būti padarytas. Bendrovė, kaip šiuo atveju, vykdė jai iš viešojo pirkimo sutarčių kylančias prievoles, kurių dėl viešojo pirkimo reglamentavimo pati negali modifikuoti.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 2019 m. gruodžio 27 d. rašte Nr. 2-9092 nurodoma, jog Elektromobilių įkrovimo prieigų tinklo kūrimo projektas buvo įgyvendinamas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2016 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 3-399(1.5 E) „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo

skatinimas“ 04.5.1-TID-V-515 priemonės „Elektromobilių įkrovimo prieigų tinklo kūrimas“ patvirtintu „2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.5.1-TID-V-515 priemonės „Elektromobilių įkrovimo prieigų tinklo kūrimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašu (toliau – Aprašas). Vadovaujantis Aprašo 14 punktu, pareiškėjais įrengti vietinės reikšmės keliuose elektromobilių įkrovimo prieigas yra savivaldybių administracijos (Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių ir Vilniaus miestų savivaldybių, Jonavos, Kėdainių, Mažeikių, Tauragės, Telšių ir Utenos rajonų savivaldybių administracijos), o pareiškėju įrengti elektromobilių greitojo įkrovimo prieigas valstybinės reikšmės keliuose – Direkcija. Vadovaujantis Aprašo 16 punktu, pareiškėjai yra tiesiogiai atsakingi už projekto parengimą, įgyvendinimą ir rezultatus nepriklausomai nuo to, ar pareiškėjas projektą įgyvendina vienas ar kartu su partneriu (-iais). Aprašo 28 punkte yra nurodyta, kad negali būti numatyta projekto apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį vyrų ir moterų lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principams įgyvendinti. 17-ika Lietuvos savivaldybių pasinaudojo galimybe dalyvauti šiame projekte ir iš Europos Sąjungos fondų iki 2020 m. pabaigos įrengti elektromobilių įkrovimo prieigas (iš viso planuojama įrengti 56 elektromobilių įkrovimo prieigas: 33 didelės galios ir 23 įprastos galios įkrovimo prieigas). Šalia valstybinės reikšmės kelių iš projekto lėšų yra įrengtos 23 didelės galios elektromobilių įkrovimo prieigos.

Informuojama, kad Susisiekimo ministerija nustato jos veiklos sričiai priskirtų projektų, kurie finansuojami Europos Sąjungos fondais, taisykles, tačiau atlikti tinkamą projektams skirtų lėšų panaudojimo kontrolę yra pavesta kitoms institucijoms. Už minėtam projektui skirtų lėšų panaudojimą yra atsakinga VŠĮ Centrinė projektų valdymo agentūra. Elektromobilių įkrovimo stotelės sąvoka įtvirtinta Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2015 m. gegužės 6 d. įsakymo Nr. 3-173(1.5 E) „Dėl viešosios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtros gairių patvirtinimo“ 4.3 papunktyje „elektromobilių įkrovimo prieiga – elektromobilių įkrovimo sąsaja, per kurią galima vienu metu įkrauti vieną elektromobilį, arba įrenginys, kuriuo vienu metu galima sukeisti vieno elektromobilio akumuliatorių“. Statybos įstatymo 2 straipsnio 19 dalyje reglamentuota: „įrenginiai – mašinos, prietaisai, įtaisai energijai, medžiagoms gaminti ir informacijai priimti, perduoti ar keisti.“ Pagal statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ 18 p., „objektai, kurių statinio matmenų įvertinimo koeficientas $K < 10$, nelaikomi nesudėtingaisiais statiniais ir jiems

netaikomi Statybos įstatymo reikalavimai. Statinio matmenų įvertinimo koeficientas K apskaičiuojamas pagal 3 lentelės „Inžineriniai statiniai“ 22 punkte pateiktą formulę“ ir atsižvelgiant į 3 lentelės 4 punktą „<...> inžineriniai statiniai“. Kompleksiškai vertindami teisės aktų nuostatas, manome, kad elektromobilių įkrovimo stotelių (prieigų) – įrenginių, negalima vertinti kaip statinių. Atsižvelgiant į tai ministerija negali vertinti, ar savivaldybėse įrengtos elektromobilių įkrovimo prieigos atitinka Statybos techninį reglamentą STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“.

Susisiekimo ministerijos nuomone, kiekviena iš projektą įgyvendinančių savivaldybių turi užtikrinti, kad būtų laikomasi Aprašo nuostatų ir kitų teisės aktų reikalavimų. Ministerija pagal kompetenciją buvo atsakinga už šio projekto elektromobilių įkrovimo infrastruktūros įrengimo šalia valstybinės reikšmės kelių koordinavimą. Informuojama, kad visos šio projekto elektromobilių įkrovimo prieigos, įrengtos šalia valstybinės reikšmės kelių, yra pritaikytos jomis naudotis asmenims su judėjimo negalia.

Mažeikių rajono savivaldybės 2019 m. gruodžio 30 d. rašte Nr. 28-2.32.-4652 nurodoma, kad Mažeikių rajone nėra valstybės, savivaldybės ar Europos Sąjungos lėšomis įrengtų elektromobilių įkrovos stotelių. Mažeikių rajono savivaldybėje planuojama įrengti dvi elektromobilių įkrovos stoteles Europos Sąjungos lėšomis. Už projekto įgyvendinimą atsakinga Mažeikių rajono savivaldybės administracija. Artimiausiu metu (pavasari) Mažeikiuose bus įrengtos dvi elektromobilių įkrovos stotelės. Atsakingi asmenys reikalaus, kad įrengiamos stotelės atitiktų Reglamento reikalavimus. Asmenims su judėjimo negalia bus sudarytos galimybės naudotis elektromobilių įkrovos stotelėmis, kai tik šios stotelės bus įrengtos.

2020 m. kovo 17 d. rašte Nr. R8-2.40.1232 papildomai nurodyta, kad šiuo metu dar tik vykdomi stotelių įrengimo darbai, įrengtų stotelių Mažeikių mieste šiuo metu nėra. Įgyvendinus pirmiau minėtą projektą, negalią turintiems asmenims bus sudarytos sąlygos naudotis stotelėmis.

Telšių rajono savivaldybės 2019 m. gruodžio 20 d. rašte Nr. M7-463 nurodoma, kad nuo 2019 m. sausio 11 d. tarp VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros ir Telšių rajono savivaldybės administracijos buvo pasirašyta finansavimo ir administravimo sutartis projektui „Elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimas Telšių mieste“ įgyvendinti, kurio tikslas – sukurti viešai prieinamą elektromobilių įkrovos tinklą Telšių mieste, siekiant skatinti elektromobilių naudojimą ir taip mažinti neigiamą transporto poveikį aplinkai. Įgyvendinant minėtą projektą, jau yra įrengtos dvi viešai prieinamos stotelės: Respublikos g. 30 ir Naujojoje g. 5D, Telšių mieste. Kiekvienoje įkrovimo

prieigoje įrengtos dvi elektromobilių įkrovimo vietos ir dvi automobilių stovėjimo vietos, apšvietimas ir stebėjimo kameros. Projekto tikslinė grupė yra visų visuomenės grupių atstovai, vairuojantys elektromobilį. Projekto veiklos galutinai bus įgyvendintos 2020 m. I ketvirtį. Savivaldybė atkreipė dėmesį, kad Projektas yra tik sudėtinė dalis visos aikštelės rekonstrukcijos. Tik sutvarkius Telšių miesto pagrindinę Respublikos gatvę, galutinai bus sutvarkyta automobilių stovėjimo aikštelė, įrengiant pėsčiųjų taką.

2020 m. kovo 5 d. pateiktos Telšių mieste įrengtų stotelių nuotraukos, papildomai paaiškinta, kad elektromobilių stotelės ir pačių elektromobilių sustojimo vietos yra atskirtos kelio bortais, kurių viršus yra 15 cm aukščiau negu elektromobilių aikštelės danga. Įkrovimo stotelės yra įrengtos šalia borto, todėl neįgalusis privažiavęs prie borto gali laisvai pasiekti įkrovimo pistoletą. Pagal parengtą elektromobilių įkrovimo stotelių vietų įrengimo projektą buvo atlikti statybos darbai. Rašte nurodoma, kad vienoje įrengtoje aikštelėje yra sumontuoti „ratų atmušėjai“, kurie gali trukdyti žmonėms su negalia pasiekti įkrovimo stotelę, tačiau pagal poreikį „ratų atmušėjus“ savivaldybės administracija gali demontuoti. Informuojama, jog kitoje aikštelėje šiuo metu yra įgyvendinamas kitas projektas. Projekto metu bus įrengta aikštelės asfaltbetonio danga (asfaltas šalia borto) ir šaligatvis įkrovimo stotelėje.

2020 m. sausio 14 d. gautame rašte Nr. AP3-3 Trakų rajono savivaldybė nurodė, kad Trakų rajono savivaldybėje iš jos biudžeto lėšų yra įrengtos trys bendrovės *CityCharge* V2 tipo stotelės; pateiktos šių stotelių nuotraukos.

Marijampolės savivaldybės administracijos 2020 m. vasario 18 d. rašte Nr. SA-1372 (10.113.E) nurodoma, kad šiuo metu Marijampolės savivaldybės administracija įgyvendina projektą Nr. 04.5.1-TID-V- 515-01-0027 „Elektromobilių įkrovimo priėgų tinklo kūrimas Marijampolėje“, kurio metu bus įrengiamos pirmos dvi didelės galios elektromobilių akumuliatorių įkrovimo stotelės.

Rašte teigiama, jog Pareiškėjo skunde išdėstytos prielaidos, kad elektromobilių akumuliatorių įkrovimo stotelės yra „apstatytos bordiūrais“, „žmogus su vežimėliu užsokti ant bordiūro negalės ir tokiu būdu negalės naudotis elektromobiliams skirta infrastruktūra“, taip pat kad „<...> žmonėms su judėjimo negalia palankios sąlygos nėra sudaromos“, sprendžiant iš Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus rašte išdėstytos informacijos, ir yra tik prielaidos, kad „savivaldybės galimai netinkamai įrenginėja elektromobilių įkrovimo stoteles“. Tikėtina, šios prielaidos suformuluotos siekiant iš anksto užkirsti galimybę atsirasti sprendiniams, dėl kurių judėjimo negalią turintiems asmenims galėtų būti apsunkintas naudojimas naujai kuriamai elektromobilių įkrovimo stotelių infrastruktūra. Pažymima, kad nei Pareiškėjas, nei jokie kiti asmenys nėra kreipęsi į Marijampolės savivaldybės

administraciją šiuo klausimu ir parengto techninio projekto sprendiniais nėra domėjusi. Rašte nurodoma, jog projekto metu bus įrengiamos pirmos dvi plane numatytos didelės galios elektromobilių akumuliatorių įkrovimo stotelės: Šv. Margaritos gatvėje prie Vytauto parko ir automobilių stovėjimo aikštelėje prie Marijampolės kultūros centro (Vilkaviškio g. 2). Remiantis parengto techninio projekto „Inžinerinių tinklų – didelės galios (10 kW) elektromobilių įkrovimo 2 prieigų [9.6], esančių Šv. Margaritos ir Vilkaviškio g. 2, Marijampolėje, statybos projektas“ (toliau – techninis projektas) sprendiniais, asmenims su judėjimo negalia bus sudarytos visos galimybės naudotis Marijampolės mieste numatytomis įrengti elektromobilių akumuliatorių įkrovimo stotelėmis. Pažymima, kad projektas buvo derinamas „Infostatybos“ sistemoje, jo sprendiniams yra pritaręs ir neįgaliųjų interesams atstovaujanti organizacijos atstovas.

Rašte nurodoma, kad elektromobilių akumuliatorių įkrovimo stotelės Šv. Margaritos gatvėje prie Vytauto parko ir Vilkaviškio g. 2 yra numatytos įrengti esamose automobilių stovėjimo aikštelėse, todėl jokių naujų sprendinių (bordiūrų, pakilimų ir pan.), kurie galėtų apsunkinti judėjimo negalią turinčių asmenų galimybes pasinaudoti sukurta elektromobilių įkrovimo infrastruktūra, techniniame projekte nėra numatyta.

2020 m. vasario 27 d. Marijampolės savivaldybės administracijos atstovas elektroniniu būdu pateiktame pašte papildomai pažymėjo, jog tose vietose, kur bus įrengiamos elektromobilių įkrovimo stotelės (automobilių stovėjimo aikštelėse), apskritai nėra jokių esamų pakilimų, nes tokiose vietose jie nereikalingi ir nebūna įrengiami – tai yra tiesiog automobilių parkavimo aikštelės lygiu kietos dangos paviršiumi. Be to, tiek įkraunamiems elektromobiliams numatytos vietos (po 2 prie kiekvienos įkrovimo stotelės), tiek rezervinės vietos (elektromobiliams, kurie laukia eilėje prisijungti prie įkrovimo stotelės, taip pat po 2 prie kiekvienos elektromobilių įkrovimo stotelės), nebus aprėminamos kelio bordiūrais arba kitaip atskiriamos nuo likusios automobilių parkavimo aikštelės dalies (tai būtų nesąmonė ir nepatogu ne tik neįgaliesiems, bet ir visiems kitiems infrastruktūros naudotojams). Jos tik bus pažymimos elektromobilių stovėjimo vietų simboliais pagal galiojančius standartų reikalavimus. Rašte nurodyta, jog elektromobilių įkrovimo vietos suprojektuotos vadovaujantis galiojančių statybos techninių reglamentų reikalavimais ir atitinka juos, taip pat ir jų nuostatas, susijusias su galimybių sukurta infrastruktūra naudotis neįgaliesiems užtikrinimu. Be to, projektas buvo derinamas „Infostatybos“ sistemoje, jo sprendiniams yra pritaręs ir neįgaliųjų interesams atstovaujanti organizacijos atstovas. Dėl to savivaldybė neturi pagrindo abejoti, kad numatomos įrengti elektromobilių įkrovimo stotelės galėtų koku nors būdu neatitikti neįgaliųjų poreikių.

Rašte nurodoma, jog Marijampolėje kol kas stotelės dar neįrengtos ir statybos darbai nepradėti, todėl nei stotelių, nei elektromobilių įkrovimo vietų įrengimo darbų nuotraukų neturi ir pateikti negali. Pažymima, kad visi susisiekimo infrastruktūros projektai privalo būti ir yra rengiami vadovaujantis galiojančiais statybos techniniais reglamentais (pvz., STR 2.02.02:2004 „Visuomeninės paskirties statiniai“, Reglamentu (galiojo iki 2020 m. sausio 1 d.), STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ (galioja nuo 2020 m. sausio 1 d.) (Reglamentu 1) ir kitais teisės aktais, kurie labai tiksliai ir konkrečiai nustato naujai projektuojamų objektų parametrus taip, kad jais lengvai galėtų naudotis judėjimo ar kitokią (kurtumo, aklumo) negalią turintys neįgalieji, taip pat ir kiti specialių poreikių turintys asmenys (pvz., tėvai, vežantys mažus vaikus vežimėliais). Kitu atveju jie negalėtų būti suderinti ir jiems negalėtų būti gautas statybą leidžiantis dokumentas.

Jonavos rajono savivaldybės administracijos 2020 m. vasario 19 d. rašte Nr. 6B-17-870 nurodyta, kad Jonavos savivaldybės administracija yra įsitikusi, kad Jonavos mieste turima elektromobilių įkrovimo infrastruktūra yra prieinama visiems bendruomenės nariams. Jonavos mieste ES projekto „Elektromobilių įkrovimo priegų įrengimo Jonavos mieste“ pagal veiksmų programos priemonę 04.5.1-TID-V-515 „Elektromobilių įkrovimo priegų tinklo kūrimas“ įgyvendinimo metu yra įrengtos trys elektromobilių stotelės, turinčios mažiausiai po dvi įkrovos prieigas: adresais J. Basanavičiaus g. 6, Žeimių g. 17, P. Vaičiūno g. 2D. Daugiau stotelių Jonavos rajone savivaldybės lėšomis įrengta nėra. Pirmiau minėtų įkrovimo stotelių aikštelės pritaikytos asmenims su judėjimo negalia ir atitinka Reglamentą. Stotelių aikštelės turi nuožulnius bortelius (be aštrių kraštų), kurie pritaikyti važiavimui vežimėliais bei reikalingi trinkelėms įrėminti ir apsaugoti nuo jų persislinkimų technologiškai. Dviejų stotelių (Žeimių g. 17, P. Vaičiūno g. 2D) elektroninė įranga yra įrengta tokioje padėtyje, kuri pasiekama asmenims su negalia, J. Basanavičiaus g. 6 esanti stotelė pasiekama šaligatviu su nužemintais bortais (pridėtos stotelių nuotraukos).

Utenos rajono savivaldybės administracijos 2020 m. vasario 20 d. rašte Nr. (3.15E)S-574 nurodyta, kad Utenos rajono savivaldybėje pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.5.1-TID-V-515 priemonės „Elektromobilių įkrovimo priegų tinklo kūrimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2016 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 3-399(1.5 E) „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.5.1-TID-V-515 priemonės „Elektromobilių įkrovimo priegų

tinklo kūrimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“, vykdomas projektas, kurio metu numatoma įrengti tris elektromobilių įkrovimo stoteles, kurios bus pritaikytos visiems vienodai naudotis sukurta infrastruktūra. Elektromobilių įkrovimo aikštelėms parinktos vietos, į kurias galės patekti asmenys su specialiaisiais poreikiais (pakilimai, aprėminimai, bordiūrai ir kiti elementai, kurie trukdytų naudotis sukurta infrastruktūra, nėra numatyti). Lygių galimybių principo laikymosi faktą pagrindžiančius dokumentus savivaldybė galės pateikti po Projekto pagal minėtą priemonę veiklų pabaigos, kuri numatoma 2020 m. IV ketvirtį.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija 2020 m. vasario 24 d. rašte Nr. (4.28 E)-R2-534 nurodė, kad greito įkrovimo elektromobilių stotelės Klaipėdoje buvo įrengtos jau esamose automobilių stovėjimo aikštelėse, ant jau įrengtų dangų. Šiuo metu Klaipėdos savivaldybė yra įrengusi aštuonias lėto ir tris greito įkrovimo stoteles. Savivaldybės nuomone, daugumoje jų yra pritaikytos sąlygos asmenų su judėjimo negalia poreikiams. Taip pat informuojama, kad, atsižvelgdami į Tarnybos savivaldybei siųstame rašte pateiktus argumentus, peržiūrės jau įrengtas stoteles bei įrengiant naujas stoteles numatys galimybes jomis naudotis asmenims su judėjimo negalia. 2020 m. kovo 3 d. Klaipėdos savivaldybės administracija pateikė elektromobilių stotelių Klaipėdos mieste nuotraukas.

2020 m. vasario 24 d. Kėdainių rajono savivaldybės rašte Nr. AS-1176 nurodoma, kad Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių savivaldybės administracija patvirtinti negali. Šiuo metu Kėdainiuose įrengiamos dvi stotelės. Asmenims su judėjimo negalia sudarytos galimybės jomis naudotis. Elektromobilių stotelės įrengtos esamose automobilių stovėjimo aikštelėse. Įrenginėjant stoteles, buvo atsižvelgiama į jų pritaikomumą asmenų su judėjimo negalia poreikiams. Savivaldybės administracija 2020 m. vasario 27 d. pateikė elektromobilių stotelių Kėdainiuose nuotraukas.

Alytaus miesto savivaldybės administracijos 2020 m. vasario 25 d. rašte Nr. SD-1523(6.17) rašoma, jog Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes savivaldybės administracija gali patvirtinti tik iš dalies. Alytuje įrengtos trys elektromobilių pakrovimo stotelės. Asmenims su judėjimo negalia viena stotelė (Rotušės a.) nėra pritaikyta, kitos dvi stotelės pritaikytos iš dalies (Jotvingių gatvėje šalia stotelės yra įrengtas takas pritaikytas asmenims su negalia ir bortas tarp aikštelės ir tako įrengtas, atitinkantis aukščio reikalavimus. Žuvinto gatvėje stotelės vieta ir automobilio stovėjimo vieta nėra atribotos pakeltu bortu. Tačiau šiose aikštelėse nėra pažymėta asmenų su negalia išlipimo zona). Stotelės buvo įrengtos projekto, finansuojamo ES. lėšomis. Pagrindinės lėšos buvo skirtos įrangai pirkti, aikštelės nebuvo įrenginėjamos, tik atliktas ženklavimas ir pastatyti ženklai. Elektromobilių stotelių aikštelės įrengtos esamose automobilių stovėjimo aikštelėse. Savivaldybės administracija, reaguodama į pateiktą

informaciją, nusprendė įrengtas aikšteles savivaldybės biudžeto lėšomis pritaikyti žmonėms su judėjimo negalia. Savivaldybės administracija pateikė stotelių Alytuje nuotraukas.

Tauragės rajono savivaldybės administracija 2020 m. vasario 26 d. rašte nurodė, jog savivaldybė įgyvendina pagal priemonę 04.5.1-TID-V-515 „Elektromobilių įkrovimo prieigų tinklo kūrimas“ projektą „Elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimas Tauragės mieste“, Įgyvendinus projektą įrengtos 5 elektromobilių įkrovimo stotelės Tauragės mieste. Visos darbų techninės specifikacijos atitinka statybos techniniame reglamente STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ (Reglamente) nustatytus reikalavimus. Projekto sukurtais rezultatais galės naudotis visi Tauragės rajono savivaldybės gyventojai, taip pat apskrities ir visos šalies gyventojai, nepriklausomai nuo lyties ar amžiaus, seksualinės orientacijos, rasės ar etninės kilmės, negalios bei religijos.

2020 m. vasario 26 d. gautame Neringos savivaldybės administracijos rašte Nr. (4.16)V15-528 nurodyta jog, įgyvendinant projektą „Elektromobilių įkrovos plėtra Neringoje“, iš anksto buvo numatyta, jog „projektas teigiamai įtakos Neringos savivaldybės darnų vystymąsi, prisidės prie šiuolaikiškos subalansuotos infrastruktūros plėtojimo, skatinant aplinkai draugišką transportą. Galimybė nemokamai įkrauti elektromobilius paskatins daugiau naudoti elektromobilius ir mažinti įprastą kurą naudojančių automobilių skaičių bei bus prisidedama prie horizontaliųjų principų įgyvendinimo, t. y. projektu siekiama užtikrinti visų visuomenės grupių naudojimą elektromobilių įkrovimo stotelėmis, įvertinant saugaus eismo nei pačių elektromobilių įkrovimo stotelių saugų eksploatavimą. Projektas buvo sėkmingai įgyvendintas bei pasiekti numatyti jo tikslai.“

Rašte nurodoma, jog šiuo metu Neringos savivaldybėje yra įrengtos trys stotelės. Vadovaujantis Neringos savivaldybės darnaus judumo strateginiu planu, planuojama stotelių vietų plėtra visose Neringos savivaldybės gyvenvietėse iki 2030 metų. Pateikiamas šio plano išrašas, pažymima, kad šio plano rengimo metu dalyvavo ir neįgaliųjų organizacijos atstovas.

Rašte nurodoma, jog stotelės įrengiamos taip, kad jomis būtų galima saugiai naudotis visiems visuomenės grupių atstovams, įskaitant judėjimo negalią turinčius asmenis. Pridedamos stotelių nuotraukas. Be to, rašoma, kad stotelės įrengiamos vadovaujantis teisės aktų reikalavimais, įvertinant jų saugų eksploatavimą bei saugaus eismo organizavimą. Neringos savivaldybėje įrengtos stotelės nėra „įrėmintos bordiūrais“, bet pakrovimo vietos suplanuotos ir įrengtos, įvertinus didesnę vietos poreikį specialių poreikių turintiems asmenims, numatant juo lengvesnį jų pasiekiamumą bei paprastesnę pačios

stotelės naudojimą, įvertinant saugaus eismo organizavimo ir stotelės naudojimo reikalavimus. Pateikti techniniai stotelių projektai.

Panevėžio miesto savivaldybės administracijos (gautame 2020 m. vasario 28 d.) rašte Nr. 19-583(4.45E-1) teigiama, jog kiekviena įrengta stotelė yra įrengiama arba pritaikant esamą gatvių / stovėjimo vietų infrastruktūrą, arba įrengiant naujai (rekonstruojant esamą gatvių / stovėjimo vietų infrastruktūrą). Todėl stotelių atitiktį Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 3 dalies nuostatomis reikia nagrinėti kiekvienai stotelei atskirai. Iki 2020 metų Panevėžio mieste įrengtos 9 stotelės, iš jų – 5 įprastos galios stotelės, įrengtos privačių asmenų valdomuose žemės sklypuose (automobilių saugyklose prie prekybos centrų, aptarnavimo ar gamybinių pastatų), 1 – įprastos galios įkrovos stotelė įrengta valstybinės žemės sklype įrengtoje bendrojo naudojimo automobilių saugykloje prie įmonės gamybinių pastatų. Taip pat savivaldybės administracija, vykdydama projektą „Elektromobilių įkrovimo prieigų tinklo kūrimas Panevėžio mieste“, 2019 metais įrengė 3 didelės galios elektromobilių įkrovos stoteles. Visos minėtos stotelės buvo įrengtos vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“² (toliau vadinamas ir Reglamentu 2) bei Reglamentu.

Panevėžio miesto savivaldybės administracijos nuomone, savivaldybės teritorijoje stotelės sumontuotos sudarant galimybę jomis naudotis asmenims su judėjimo negalia. Atskirose stotelių įrengimo vietose galimas dalinis asmenų su negalia judėjimo apsunkinimas dėl stotelių stovėjimo vietose įrengtų guminių ratų atmušų.

Rašte nurodoma, kad Panevėžio mieste viena iš didelės galios stotelių (Elektros g. 9A) yra sumontuota ant šaligatvio, tiesiogiai neįrengus nuovažos nuo stotelės stovėjimo vietos iki elektromobilio stovėjimo vietos (esama nuovaža yra už 3 metrų nuo stotelės įrengimo vietos). Tai galėtų sudaryti asmeniui su judėjimo negalia apsunkinimą ar tam tikrų nepatogumų, naudojantis stotele. 2020–2021 metais planuojama rekonstruoti šiaurinį Elektros gatvės šaligatvį kartu su Senvagės rekonstrukcijos projektu, šio projekto įvykdymo metu savivaldybės administracija numato įrengti nuovažą ties stotele. Iki Elektros gatvės šaligatvio rekonstrukcijos projekto įgyvendinimo asmenys su judėjimo apsunkinimais gali naudotis stotele Savanorių a. prie pastato Laisvės a. (60 metrų nuo stotelės Elektros g.). Atsižvelgdama į Pareiškėjo pateiktas pastabas dėl stotelių pritaikymo asmenims su negalia, Panevėžio miesto savivaldybės administracija 2020 metais įrengs papildomas priemones, sudarančias

---

² Patvirtintu Lietuvos respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933

lygias galimybes asmenims su negalia naudotis visomis savivaldybės administracijos įrengtomis stotelėmis.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos rašte Nr. A51-/20(3.3.2.9E-AD24), gautame 2020 m. kovo 2 d., nurodoma, jog Vilniaus miesto savivaldybės administracija kol kas dar nėra įrengusi savivaldybės teritorijoje elektromobilių krovos stotelių už Europos Sąjungos regioninės plėtros fondų lėšas. Vadovaujantis pasirašytos iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto Nr. 04.5.1-TID-V-515-01-0025 „Elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimas Vilniaus mieste“ sutarties nuostatomis, stotelės savivaldybės teritorijoje bus įrengiamos 2020 metų vasarą. Įsigytos ir įrengtos stotelės atitiks universalaus dizaino principus, nes šiomis galės naudotis visi: vyrai, moterys, senyvo amžiaus, negalią turintieji, įvairių tautybių ir kiti žmonės, t. y. įsigytos ir įrengtos stotelės atitiks visų visuomenės grupių poreikius.

Šiuo metu savivaldybės teritorijoje veikia per 200 elektromobilių krovos stotelių, iš kurių 59 pastatytos savivaldybės iniciatyva viešojo konkurso būdu nustačius laimėtoją, UAB „Ignitis“. Rašte nurodoma, kad įrengtos stotelės nekenksmingos aplinkai, pritaikytos neįgaliesiems bei specialių poreikių turintiems žmonėms ir yra viešos. Likusios stotelės pastatytos privačių investuotojų lėšomis jiems priklausančiose teritorijose neturint prievolės derinti projektus su savivaldybe ir dažniausiai nėra visiškai viešos, dirba ribotą laiką arba turi papildomų reikalavimų vartotojams.

Visagino savivaldybės administracija 2020 m. kovo 12 d. gautame rašte nurodė, jog Visagine 2019 metais užbaigtas projektas „Elektromobilių įkrovimo prieigų kūrimas Visagino mieste“, pastatytos dvi elektromobilių įkrovos aikštelės su 4 įkrovimo stotelėmis: Parko g. 14 ir Taikos pr. 80A. Šiuo metu daugiau stotelių nenumatoma statyti. Aikštelė Taikos pr. 80A pritaikyta žmonėms su negalia, neapreminta bortais. Aikštelė Parko g. 14 yra apreminta bortais. Asmuo su negalia šioje aikštelėje paslauga galės pasinaudoti tik tuomet, jeigu į aikštelę atvažiuos krauti viena mašina vienu metu. Pateiktos stotelių Visagine nuotraukos bei projektų išrašai.

Kauno miesto savivaldybės administracija 2020 m. kovo 12 d. gautame rašte Nr. 39-2-54 pažymėjo, jog Kauno mieste 2018–2019 metais įgyvendinant 2014–2020 metų iš Europos Sąjungos investicijų veiksmų programos įgyvendinimo priemonės 04.5.1-TID-V-515 „Elektromobilių įkrovimo prieigų tinklo kūrimas“ iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų dalinai finansuojamą projektą „Elektromobilių įkrovų prieigų infrastruktūros kūrimas Kaune“ septyniose aikštelėse buvo įrengta 11 elektromobilių įkrovos įrenginių. Elektromobilių įkrovimo prieigos buvo įrengtos jau esančiose automobilių stovėjimo aikštelėse (t. y. naujos stovėjimo vietos nebuvo įrengiamos).

Rašte nurodoma, kad stotelių techninėje dokumentacijoje (Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro patvirtintose „Viešosios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtros gairėse“) nėra reglamentuotas universalus dizaino principo taikymas. Todėl projektuojant ir įrengiant stoteles žmonių su judėjimo negalia poreikiai ne visur buvo pakankamai įvertinti. Aikštelėse prie Radvilėnų pl. (prie Lietuvos zoologijos sodo) ir Eivenių g. (prie namo Nr. 2) stotelės įrengtos ant pėsčiųjų šaligatvių, kurie yra aukščiau automobilių važiuojamosios dangos, o aikštelėse Raudondvario pl. 105 ir Kauno pilies (A. Jakšto g. ir Jonavos g. sankirta) – stotelės įrengtos žalioje vejoje, kuri irgi yra aukščiau nei važiuojamoji dalis. Pastebėjusi šiuos neatitikimus, Kauno miesto savivaldybės administracija ėmėsi priemonių ir pirmiau minėtose aikštelėse buvo žeminami borteliai, įrengiami nuolydžiai ir įrenginėjamos betono trinkelės aplink elektromobilių įkrovimo stoteles, kad žmonės su judėjimo negalia galėtų laisvai pasinaudoti. Pridėtos stotelių nuotraukos.

2020 m. kovo 13 d. Tarnyboje gautame Energetikos ministerijos rašte Nr. (8.2-26)3-378 nurodoma, jog bendrieji reikalavimai įrengiant elektros įrenginius, tarp jų, ir elektromobilių įkrovimo prieigas, nustatyti Elektros įrenginių bendrosiose taisyklėse, patvirtintose Energetikos ministro 2012 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. 1-22 „Dėl elektros įrengimo bendrųjų taisyklių patvirtinimo“, tačiau jose nėra numatyta jokių specialiųjų reikalavimų dėl prieigos neįgaliesiems.

2020 m. kovo 23 d. gautame Susisiekimo ministerijos rašte papildomai nurodoma, kad statybos techniniame Reglamente 2 yra tik nuostatos dėl stovėjimo vietų aikštelėse įrengimo žmonėms su negalia. Tačiau vadovaujantis Aprašo 32 punktu buvo nustatyta, kad įgyvendinant Apraše numatytas veiklas (elektromobilių greitojo įkrovimo prieigų įrengimas valstybinės reikšmės keliuose ir elektromobilių įkrovimo prieigų įrengimas miestuose) turi būti sukurta viešoji transporto infrastruktūra, pritaikyta naudotis visų visuomenės grupių atstovams, vairuojantiems elektromobilių. Taip pat informuojama, kad ministerija atliko dalies projektų (12 elektromobilių įkrovimo aikštelių (16 stotelių), įgyvendinamų pagal priemonę „Elektromobilių įkrovimo prieigų tinklo kūrimas“, patikrą vietoje. Apie nustatytus trūkumus Susisiekimo ministerija informavo įgyvendinančiąją instituciją – VšĮ Centrinę projektų valdymo agentūrą ir paprašė imtis priemonių patikros metu nustatytų trūkumų ištaisymui ir vykdyti kontrolę dėl Aprašo 28, 31 ir 32 punktų nuostatų laikymosi. Siekiant užtikrinti tinkamą viešųjų elektromobilių įkrovimų prieigų įrengimą sudarant sąlygas jomis naudotis visų visuomenės grupių atstovams, vairuojantiems elektromobilius, Energetikos ministerijos parengtame ir šiuo metu derinamame Alternatyvių degalų įstatymo projekte yra numatyta nuostata, kad „Visos viešos

elektromobilių įkrovimo vietos, įskaitant ir elektromobilių įkrovimo prieigas, turi būti įrengtos ir pritaikytos jomis naudotis asmenims su judėjimo negalia“.

Šiaulių miesto savivaldybės administracija 2020 m. balandžio 1 d. gautame rašte nurodė, jog įkrovimo vietos, kuriose pastatyti įrenginiai, pritaikymo žmonėms su judėjimo negalia aspektu nebuvo vertintos. Vadovaujantis 2017 m. birželio 27 d. bendradarbiavimo sutartimi Nr. 20170622 (SŽ-909), pasirašyta tarp Šiaulių miesto savivaldybės administracijos ir UAB „Elektromobiliai“, Šiaulių mieste įrengtos 4 įkrovimo stotelės (2 stotelės automobilių stovėjimo aikštelėje, Varpo g. 28A, ir 2 stotelės automobilių stovėjimo aikštelėje šalia Krymo g. 28), kuriose vienu metu gali krautis 7 elektromobiliai. Taip pat, vadovaujantis minėta sutartimi, 2020 m. planuojama įrengti įkrovimo stoteles ir šalia Tilžės g. 227. Planuojamų įrengti įkrovimo stotelių skaičius šiuo metu nėra žinomas. Dėl elektromobilių įkrovimo vietų pritaikymo žmonėms su judėjimo negalia buvo kreiptasi į šias stoteles įrengusį paslaugos teikėją UAB „Elektromobiliai“. Įrengtos elektromobilių įkrovos stotelės yra ant pakilimų bei aprėmintos gatvės bortais (pridedamos stotelių nuotraukos). Elektromobilių įkrovimo prieigų įrengimo supaprastintuose projektuose nebuvo detalizuota, kaip turėtų atrodyti įrengta įkrovimo stotelė, jos prieigos. Projektus parengė UAB „Eltida“ S. Pakarklio individualios įmonės užsakymu. Elektromobilių įkrovimo stotelės ir jų prieigos įrengtos UAB „Elektromobiliai“ ir jos partnerių lėšomis. Partneriai: Stasio Pakarklio individuali įmonė, UAB „Sausta“, UAB „Helanas“.

Lietuvos žmonių su negalia sąjungos 2020 m. kovo 27 d. parengtoje išvadoje, išanalizavus tyrimo metu savivaldybių atsiųstas nuotraukas bei viešai internetiniame tinklalapyje www.plugshare.com vartotojų talpintas stotelių nuotraukas, aptarta atskirų elektromobilių prieigos taškų infrastruktūra savivaldybėse.

Lietuvos žmonių su negalia sąjungos atstovės Gintos Žemaitaitytės rengtoje ataskaitoje apžvelgta situacija šiose savivaldybėse:

Alytaus miesto:

1. Jotvingių g. stotelė neprieinama žmonėms su negalia. Prie aikštelės įrengtas takas visai neįtakojama tinkamos galimybės naudotis stotele; nėra išlipimo / įlipimo juostos; kolonėlė įrengta už bortelio. Nesudaryta galimybė išlipti iš automobilio, o privažiavus įrengtu taku iki kolonėlės per didelis atstumas pasiekti įstatyti laidą, ypatingai tuomet, jeigu rozetė mašinoje įrengta šone, o ne pačiame automobilio gale (arba priekyje).

2. Žuvinto g. stotelė neprieinama žmonėms su negalia. Nėra išlipimo / įlipimo juostos, kas reiškia, kad nesudaryta galimybė žmogui išlipti iš automobilio. Aikštelė nedidelė.

3. Rotušės aikštė 10A, Alytuje, stotelė neprieinama žmonėms su negalia. Kliūtis – kolonėlė pastatyta toli nuo aikštelės krašto, nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta.

Birštono:

1. Jaunimo g. 4, Birštonas. Kliūtis – bortelis, ant kurio pastatyta kolonėlė. Išlipus iš automobilio ir vežimėliu privažiavus prie kolonėlės, neįmanoma pasiekti laidų. Užvažiavus, jeigu tinkamai įrengtas nuolydis (iš nuotraukos sudėtinga suprasti), atsiranda kita problema – kaip apvažiuoti aplink kolonėlę, kad būtų galima pasiekti laidus. Nėra pažymėtos automobilių vietos su išlipimo / įlipimo juostomis, kas reiškia, kad neaišku, kaip statyti automobilį, kad jis nebūtų užstatytas kitų automobilių. Dėl ko gali būti problema žmonėms su negalia patekti į automobilį.

2. B. Sruogos g. 17, Birštonas. Kliūtis – bortelis, ant kurio pastatyta kolonėlė. Išlipus iš automobilio ir vežimėliu privažiavus prie kolonėlės, neįmanoma pasiekti laidų.

Jeigu aukštelė įrengta tiksliai pagal projektą, kuri tvirtino Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacija (Kauno apskrščiai), kyla klausimai dėl minėtos asociacijos kompetencijų tokiems vertinimams atlikti.

Abi aikštelės neprieinamos.

Kauno miesto:

1. Eivenių g. stotelė neprieinama žmonėms su negalia. Įrengta ant šaligatvio, tačiau nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta. Įrengtas nuolydis.

2. Radvilėnų pl. stotelė neprieinama žmonėms su negalia. Įrengtas nuolydis ant šaligatvio, tačiau nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta, nuotraukose sunku įžvelgti, ar tinkamu atstumu kolonėlė stovi nuo šaligatvio krašto.

3. Pilies g. stotelė neprieinama žmonėms su negalia. Įrengtas nuolydis į šaligatvio pusę, tačiau nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta.

4. Raudondvario g. 105 įrengtas nuolydis iš parkavimo aikštelės ant šaligatvio, tačiau kol kas neaišku, ar bus įrengta išlipimo / įlipimo juosta.

Kėdainių rajono:

Išanalizavus Kėdainių savivaldybės ir <https://www.plugshare.com> pateiktas nuotraukas darytina išvada, kad nė viena stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nes nėra įrengtos išlipimo / įlipimo juostos. Savivaldybės pateiktos nuotraukos neinformatyvios, sunku įvertinti, tačiau aišku, kad apie žmones su negalia nepagalvota, nes nėra tinkamo ženklavimo, jokios informacijos, kad aikšte gali naudotis ir žmonės su negalia.

1. J. Basanavičiaus g. 51A, Kėdainiai. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia: nėra įrengtos išlipimo / įlipimo juostos, nėra tinkamo žymėjimo. Kolonėlės nuotraukose nesimato, todėl nevertinama.

2. Didžioji g., Kėdainiai. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia: nėra įrengta išlipimo / įlipimo juostos, nėra tinkamo žymėjimo.

Klaipėdos miesto:

Pagal Klaipėdos miesto savivaldybės pateiktas nuotraukas darytinios tokios išvados:

1. Smiltynės g. automobilių stovėjimo aikštelė. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nėra įrengtos išlipimo / įlipimo juostos, kolonėlė, tikėtina, tinkamame aukštyje. Pagal savivaldybės pateiktas nuotraukas sunku suprasti, ar pakrovimo laidas pasieks asmens su negalia automobilį, pastatytą asmenims su negalia skirtoje parkavimo vietoje. Tikėtina, kad ne.

2. Priešpilio g. stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nėra įrengta išlipimo / įlipimo juostos, kolonėlė, tikėtina, toli nuo šaligatvio krašto, jos neįmanoma pasiekti. Nėra tinkamo ženklavimo.

3. Vingio g. stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nėra įrengta išlipimo / įlipimo juostos, kolonėlė, tikėtina, tinkamame aukštyje, tačiau darytina išvada, kad iki jos privažiuoti neįmanoma – per siauras tarpas.

4. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nėra įrengta išlipimo / įlipimo juostos, kolonėlė, tikėtina, tinkamame aukštyje, tačiau darytina išvada, kad iki jos privažiuoti neįmanoma – per siauras tarpas.

5. Tilžės g. stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nėra įrengta išlipimo / įlipimo juostos, kolonėlė, tikėtina, tinkamame atstume nuo aikštelės krašto, tačiau darytina išvada, kad iki jos privažiuoti neįmanoma – per siauras tarpas.

6. Butkų Juzės g. 7 stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nėra įrengta išlipimo / įlipimo juostos, kolonėlė, tikėtina, tinkamame aukštyje, tačiau darytina išvada, kad iki jos privažiuoti neįmanoma – per siauras tarpas.

7. Liepojos gatvė. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta, kolonėlė įrengta ant šaligatvio, nepatogus priėjimas prie automobilio, norint pakrauti.

8. Liepų g. kiemas. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta, kolonėlė pastatyta nuokalnėje – nepatogu prieiti.

9. Liepų g. 11. Nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta, nėra tinkamo žymėjimo.

Rekomenduojama susitikti su Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijos atstovu Klaipėdos apskrīčiai Donatu Kaubriu ir pasitarti dėl situacijos gerinimo, sukūriant prieinamumą visiems, tarp jų, ir žmonėms su negalia.

Neringos:

1. Prie Nidos uosto stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nes nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta. Tinkamai įrengus išlipimo / įlipimo juosta, problema būtų pašalinta, kolonėlė įrengta tinkamai. Svarbu atkreipti dėmesį, kad automobilių aikštelių ratų atmušas nekliudytų pravažiuoti vežimėliu.

2. L.Rėzos g. 1D stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta, kolonėlė įrengta ant šaligatvio,

3. Kuršių nerijos nacionalinis parkas, Taikos g. 45, Neringa. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia, nes nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta. Tinkamai įrengus išlipimo / įlipimo juosta, sutvarkius aikštelės žymėjimą, problema būtų pašalinta, kolonėlė įrengta tinkamai.

Rekomenduojama susitikti su Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijos atstovu Klaipėdos apskrīčiai Donatu Kaubriu ir pasitarti dėl situacijos gerinimo, sukūriant prieinamumą visiems, tarp jų, ir žmonėms su negalia.

Palangos:

Pagal [Pareiškęjo] pateiktą nuotrauką galima suprasti, kad įkrovimo kolonėlė bus pastatyta ant pakylės, kuri bus kliūtis, norint pravažiuoti žmonėms su neįgaliųjų vežimėliais. Kaip galima suprasti iš savivaldybės pateikto brėžinio, nėra suplanuota išlipimo / įlipimo juosta.

Jeigu nebus įrengta išlipimo / įlipimo juosta ir pašalinti nuotraukoje matomi borteliai, aikštelė bus neprieinama žmonėms su negalia. Gali išaiškėti ir kitų prieinamumo kliūčių, kurių pagal pateiktą informaciją neįmanoma nustatyti (nuotraukose nesimato). Todėl rekomenduojama susitikti su Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijos atstovu Klaipėdos apskrīčiai ir pasiaiškinti dėl situacijos gerinimo. Įvertinimas darytas pagal <https://www.plugshare.com>. Nuotrauka įkelta 2020 m. vasario 29 d. S. Dariaus ir S. Girėno g. 16B aikštelė neprieinama žmonėms su negalia. Kliūtis – bortelis, ant kurio pastatyta kolonėlė. Neaišku, ar bus įrengta išlipimo / įlipimo juosta. Rekomenduojama susitikti su Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijos atstovu Klaipėdos apskrīčiai ir pasiaiškinti dėl situacijos gerinimo.

Panevėžio miesto:

Įvertinimas darytas pagal <https://www.plugshare.com> nuotraukas.

1. Elektros g. 9A. Neprieinama, kolonėlė įrengta ant šaligatvio, aikštelėje automobiliai statomi įstrižai, ant šaligatvio nėra tinkamo užvažiuavimo, neįrengta išlipimo / įlipimo juosta.

2. Klaipėdos g. 143A, Panevėžys. Stotelė prieinama žmonėms su negalia.

3. Ragaudžių g. 2, Panevėžys. Pagal nuotrauką daroma išvada, kad stotelė greičiau prieinama nei neprieinama, nors neaiškūs atstumai / tarpai tarp kolonėlės ir apsauginių stulpelių, todėl sunku suprasti, ar tilptų pravažiuoti vežimėlis, ar galima laidu pasiekti automobilio priekį, automobilį pastačius galu į kolonėlę. Taip gali tekti statyti automobilį pagal išlipimo / įlipimo juostą.

4. Parko g. 9, Panevėžys. Aikštelė labai maža, o kadangi neįrengta išlipimo / įlipimo juosta, nebus galimybės išlipti iš automobilio.

5. Pušaloto g. 108A. Neaišku, kokiame aukštyje įrengtas elektros lizdas ant namo sienos. Tačiau, kiek galima spręsti pagal nuotraukas internete, aikštelė labiau prieinama nei neprieinama.

6. S. Kerbedžio g. 12A. Aikštelė labai maža, o kadangi neįrengta išlipimo / įlipimo juosta, nebus galimybės išlipti iš automobilio. Nebent automobilį statyti kraštinėje vietoje. Turi būti įrengtas nuolydis ant šaligatvio – vieta pažymėta raudona rodykle.

7. Kranto g. 24, Panevėžys. Aikštelė labiau tinkama negu netinkama. Ji priklauso „Romantic“ viešbučiui, todėl, jeigu kraunasi tik svečiai, manytina, nebūtų problemos naudotis ir žmonėms su negalia.

8. Tinklų g. 35R, Panevėžys. Pagal internete prieinamą informaciją neįmanoma įvertinti jos prieinamumo žmonėms su negalia.

9. Tinklų g. 35R, Panevėžys. Stotelė neprieinama, per maža aikštelė. Dvi aikštelės įrengtos tuo pačiu adresu, netoli viena nuo kitos.

Tauragės rajono:

Įvertinimas darytas pagal <https://www.plugshare.com>.

1. Respublikos g. 2, Tauragė. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia. Kolonėlė įrengta ant šaligatvio prie namo, vežimėliu neįmanoma pasiekti.

2. Vytauto g. 60. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia. Kliūtis užvažiuoti ant šaligatvio iš išlipimo / įlipimo juostos. Nėra galimybės įvertinti, ar yra kitas užvažiuojamas ant šaligatvio. Jeigu automobilio įkrovimo lizdas priekyje automobilio, neužvažiavus ant šaligatvio nėra galimybės pasiekti.

3. Moksleivių al. 14A, Tauragė. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia. Išanalizavus <https://www.plugshare.com> pateiktas nuotraukas darytina išvada, kad situacija panaši kaip stotelėje Vytauto g. 60.

4. Dariaus ir Girėno g. 7, Tauragė. Viskas gerai.

5. Kranto g. 3, Tauragė. Viskas gerai.

Visagino:

1. Taikos pr. 80A, Visaginas. Stotelė yra tinkama naudotis ir žmonėms su negalia. Siūlymas: tarpą tarp automobilių statymo vietų pažymėti kaip išlipimo / įlipimo juosta.

2. Parko g. 14. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia, yra aprėminta bortais. Neįgalus žmogus galės pasinaudoti paslauga šioje aikštelėje tik tuomet, jeigu į aikštelę atvažiuos krautis vienas automobilis.

Jonavos rajono:

Išanalizavus <https://www.plugshare.com> pateiktas nuotraukas darytina išvada, kad nė viena stotelė Jonavoje neprieinama žmonėms su negalia, nes nėra įrengtos išlipimo / įlipimo juostos, neatitinka kitų prieinamumo kriterijų.

1. J. Basanavičiaus g. 6, Jonava. Stotelė neprieinama žmonėms su negalia. Nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta, kolonėlė įrengta per toli nuo aukštelės krašto, kad ją būtų galima pasiekti žmogui vežimėlyje.

2. Žeimių g.17, Jonava. Jeigu būtų įrengta išlipimo / įlipimo juosta, stotele būtų galimybė naudotis ir žmonėms su negalia, nes kolonėlė įrengta arti šaligatvio krašto.

3. P.Vaičiūno g. 2D, Jonava. Jeigu būtų įrengta išlipimo / įlipimo juosta, stotele būtų galimybė naudotis ir ŽN, nes kolonėlė įrengta arti šaligatvio krašto.

Telšių rajono:

Respublikos g. 30, Telšiai, ir Naujoji g. 5D, Telšiai, esančios stotelės neprieinamos žmonėms su negalia, nes nėra įrengta išlipimo / įlipimo juostų, neatitinka kitų prieinamumo kriterijų. Pagal nuotraukas sunku suprasti, ar kolonėlės ne per toli nuo aikštelės krašto ir ar tinkamas tarpas tarp *ratų atmušėjų*, kad tilptų vežimėlis.

Marijampolės:

Svarbu, kad, įrenginėjant elektromobilių įkrovimo stoteles, nėra numatyta naujų sprendinių, galėsiančių apsunkinti žmonių su negalia galimybes naudotis aikštelių infrastruktūra. Tačiau įrenginėjant elektromobilių įkrovimo aikšteles Šv. Gertrūdos g. prie Vytauto parko ir Vilkaviškio g. 2, svarbu atsižvelgti į universalų dizaino principus ir STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“. Svarbu, kad būtų tinkamai įrengta išlipimo / įlipimo juosta, o kolonėlė įrengta arti

šaligatvio krašto, jeigu būtina kolonėlę statyti ant šaligatvio / pakylos. Rekomenduojama pasikonsultuoti su neįgaliųjų organizacijomis.

Mažeikių rajono:

Svarbu atsižvelgti į universalus dizaino principus ir STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“. Svarbu, kad būtų tinkamai įrengta išlipimo / įlipimo juosta, o kolonėlė įrengta arti šaligatvio krašto, jeigu būtina kolonėlę statyti ant šaligatvio / pakylos. Rekomenduojama pasikonsultuoti su neįgaliųjų organizacijomis.

Utenos rajono:

Stoteles įrenginės 2020 m. IV ketvirtį.

Svarbu atsižvelgti į universalus dizaino principus ir STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“: svarbu, kad būtų tinkamai įrengta išlipimo / įlipimo juosta, o kolonėlė įrengta arti šaligatvio krašto, jeigu būtina kolonėlę statyti ant šaligatvio / pakylos. Rekomenduojama pasikonsultuoti su neįgaliųjų organizacijomis.

Vilniaus miesto:

Įvertinimas darytas pagal <https://www.plugshare.com>

Pylimo g. 58, Vilnius – neprieinama. Gedimino pr. 49A, Vilnius „Ignitis“ – neprieinama. Viršuliškių skersgatvis 30, Vilnius – sunku suprasti. Studentų g. 47, Vilnius, „Ignitis“ – sunku suprasti. Įvertinimas „sunku suprasti“ reiškia labiau neprieinamas, negu prieinamas.

Šiaulių miesto:

1. Įvertinimas darytas pagal <https://www.plugshare.com>

Varpo g. 29, Šiauliai – neprieinama žmonėms su negalia: nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta, neatitinka kitų prieinamumo kriterijų.

2. Krymo g. 28, Šiauliai – neprieinama žmonėms su negalia: kolonėlė pastatyta ant šaligatvio, sunku, o gal visai neįmanoma pasiekti laidą, nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta, neatitinka kitų prieinamumo kriterijų.

Žmonių su negalia sąjungos pateiktas apibendrinimas ir rekomendacijos:

1. Bendra informacija visoms savivaldybėms: jeigu nėra įrengta išlipimo / įlipimo juosta, žmogus, judantis vežimėliu, net išlipti saugiai negalės iš automobilio arba nebus vietos duris atidaryti tiek, kad tilptų išsikelti vežimėlis – tokia aikštelė neprieinama žmonėms su negalia.

2. Tik kai kurios savivaldybės pagalvojo apie elektros įkrovimo aikštelių prieinamumą žmonėms su negalia.

3. Elektros įkrovimo aikštelės įrengiamos, nesilaikant universalaus dizaino principų. Nuo 2017 m. sausio 1 d. universalaus dizaino sąvoka pateikta Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 2 straipsnio 109 dalyje. Statybos įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad statinio architektūra turi būti tokia, kad jis atitiktų universalaus dizaino reikalavimus, nustatomus normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose, normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose.

4. Jeigu aikštelės buvo projektuojamos iki 2020 m. sausio 1 d., turi atitikti Reglamento nuostatas, jeigu aikštelės buvo projektuojamos po 2020 sausio 1 d., turi atitikti Reglamento 1 nuostatas.

5. Keistinas užsakovų, projektuotojų požiūris, kad, įrenginėjanti elektros įkrovimo aikšteles jau esančiose parkavimo vietose, viskas savaime yra gerai ir dėl prieinamumo žmonėms su negalia. Kai kurios savivaldybės argumentuoja, kad neįrenginėja jokių bortelių, pakilimų ar pan. Atkreiptinas dėmesys, kad ir šiuo metu didelė dalis žmonėms su negalia skirtų parkavimo vietų yra tik pažymėtos, bet neįrengtos, laikantis Reglamento bei Reglamento 1 reikalavimų. Iš to darytina išvada, kad nėra kompetencijų kuriant ir įrenginėjant ir elektros įkrovimo aikšteles.

6. Dažniausia pasitaikanti klaida – neįrengtos išlipimo / įlipimo juostos. Jos būtinos, kad žmogus, atvažiuavęs į aikštelę, galėtų išsikelti vežimėlį, persėsti į jį iš automobilio. Vien tik įrengus išlipimo / įlipimo juostas, nebus išspręstas prieinamumas žmonėms su negalia. Todėl būtina į stotelių įrengimą įtraukti žmonių su negalia atstovus. Tai gali būti Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacija – jos atstovai konsultuoja projektuotojus bei tvirtina projektus „Infostatybos“ sistemoje. Konsultuoti gali ir Lietuvos žmonių su negalia sąjunga.

7. Lietuvoje nėra standarto / norminio akto, reglamentuojančio elektros įkrovimo aikštelių pritaikymą žmonėms su negalia. Tačiau vienareikšmiškai reikia atkreipti dėmesį, kad įkrovimo stotelės būtų įrengtos taip, jog neįgaliųjų vežimėlyje esančiam asmeniui būtų galima laisvai pravažiuoti tarp automobilių, užvažiuoti ant šaligatvio, jeigu toks įrengtas. Svarbu atkreipti dėmesį, kad automobilių aikštelių ratų atmušas nekliudytų pravažiuoti vežimėliu. Naujai statomas kolonėles rekomenduojama statyti be aukščių skirtumų, t. y. ne ant šaligatvių. Svarbu pasiekti įkrovimo laidą, matyti skydelyje esančią informaciją. Svarbu suvokti, kad prieinamumas žmonėms su negalia turi būti visa apimantis, o ne įrengiant atskiras detales: nuolydžius, išlipimo / įlipimo juostas ir pan.

Daugiau informacijos apie elektromobilių aikštelių įrengimą galima rasti pagal šias nuorodas: https://www.calbo.org/sites/main/files/fileattachments/ca_accessibility_for_ev_charging.pdf?1524861081, <https://www.cityofpaloalto.org/civicax/filebank/documents/56914>

8. Laido įrengimas gali turėti įtakos paslaugos kokybei (<https://www.youtube.com/watch?v=jShzMrEQZi4>). Automatinis laido valdymas labai palengvintų krovimosi procedūrą (<https://www.youtube.com/watch?v=WOv-M3AZLtc>).

9. Būtina peržiūrėti ir papildyti Viešosios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtros rekomendacijas. Reikėtų bendradarbiauti su žmonių su negalia organizacijomis bei vadovautis Reglamentu 1.

10. Tikėtina, kad miestai, kurie vykdys elektros įkrovimo aikštelių įrengimą pagal Darnaus judumo miestuose planus, tinkamai jas įrengs.

11. Nėra kontrolės mechanizmo, kaip laikomasi statybos techninių reglamentų, kitų norminių aktų, reglamentuojančių, kaip turi būti įrengtos parkavimo, elektros įkrovimo aikštelės, tinkamos naudotis visiems, tarp jų, ir žmonėms su negalia.

12. Tik įrengus elektromobilių aikštelėse vietas žmonėms su negalia pagal Reglamento bei Reglamento 1 reikalavimus, jos bus saugios žmonėms su negalia ir kitiems vartotojams.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Birštono, Palangos savivaldybės nepažeidė Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas. Tyrimo metu gavus informaciją apie kitose Lietuvos savivaldybėse 2019–2020 metais įrengtas / įrengiamas elektromobilių įkrovos stoteles, kurių įrengimas iš dalies finansuojamos Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis, kreiptasi į šias savivaldybes dėl informacijos pateikimo bei apžvelgta situacija dėl stelių minėtose savivaldybėse prieinamumo žmonėms su judėjimo negalia.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija), kurios dalyvė yra Lietuva, 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina, kad prieš įstatymą visi

asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. Valstybės, šios Konvencijos šalys, draudžia bet kokią diskriminavimą dėl neįgalumo ir garantuoja neįgaliesiems vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis).

Konvencijos 9 straipsnyje „Prieinamumas“ įtvirtinta pareiga valstybėms, šios Konvencijos šalims, siekti, kad neįgalieji galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imtis atitinkamų priemonių, užtikrinant neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Šios priemonės, kurios apima prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymą ir pašalinimą, *inter alia* taikomos: pastatams, keliams, transporto priemonėms ir kitokiems vidaus ir lauko objektams, įskaitant mokyklas, būstą, medicinos įstaigas ir darbo vietas; informacijos, ryšių ir kitokioms tarnyboms, įskaitant elektronines ir avarines tarnybas. Pagal 9 straipsnio 2 dalies nuostatas, valstybės, šios Konvencijos šalys, įpareigojamos imtis atitinkamų priemonių, siekiant rengti ir skleisti visuomenei prieinamų objektų ar jai teikiamų paslaugų prieinamumo būtiniausius standartus ir gaires bei kontroliuoti, kaip jie įgyvendinami; suteikti galimybę pasinaudoti įvairių pagalbininkų ir tarpininkų paslaugomis, įskaitant gidus, skaitovus ir profesionalius gestų kalbos vertėjus, kad būtų sudarytos sąlygos patekti į pastatus ir kitus visuomenei prieinamus objektus; skatinti kitokias atitinkamas pagalbos ir paramos neįgaliesiems formas, kad jiems būtų užtikrinta galimybė gauti informaciją.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komitetas Bendrojoje pastaboje (toliau – Pastaba) nurodė, jog Prieinamumas yra neįgaliųjų gyvenimo savarankiškai ir visapusiško bei lygiateisio dalyvavimo visuomenės gyvenime prielaida. Be fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumo neįgalieji neturės lygių galimybių dalyvauti savo visuomenės gyvenime. Tai, kad prieinamumas yra vienas iš Neįgaliųjų teisių konvencijos principų, nėra atsitiktinumas (3 straipsnio f punktas). Neįgaliųjų judėjimas ilgai teigė, kad fizinės aplinkos ir viešojo transporto prieinamumas neįgaliesiems yra būtina judėjimo laisvės, garantuojamos pagal Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 13 straipsnį ir Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 12 straipsnį, sąlyga (Pastabų 1 p.).

Konvencijos 9 straipsnyje nustatyta, kad „valstybės, Konvencijos Šalys, siekdamos, kad neįgalieji galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imasi

atitinkamų priemonių, kad užtikrintų neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse“. Svarbu, kad prieinamumo klausimas būtų sprendžiamas visais aspektais, apimant fizinę aplinką, transportą, informaciją ir ryšius, taip pat paslaugas. Subjektų, valdančių pastatus, transporto infrastruktūrą, transporto priemones, informaciją ir ryšius, taip pat paslaugas, juridinio asmens statusas ir viešasis ar privatus pobūdis nebeakcentuojami. Visuomenei tiekiamos prekės, produktai ir teikiamos paslaugos turi būti prieinamos visiems, neatsižvelgiant į tai, ar juos / jas valdo ir (arba) tiekia / teikia valstybės institucija ar privati įmonė. Neįgalieji turėtų turėti vienodas galimybes naudotis visomis visuomenei tiekiamomis prekėmis, produktais ir teikiamomis paslaugomis taip, kad būtų užtikrintos veiksmingos bei vienodos galimybės ir gerbiamas jų orumas. Toks požiūris kyla iš draudimo diskriminuoti; prieinamumo galimybių neužtikrinimas turėtų būti laikomas diskriminacija, nesvarbu, ar kaltininkas yra viešasis ar privatus subjektas (Pastabų 13 p.). Konvencijos 9 straipsnyje aiškiai įtvirtintas prieinamumas kaip prielaida neįgaliesiems gyventi savarankiškai, visapusiškai ir lygiateisiškai dalyvauti visuomenės gyvenime ir lygiai su kitais asmenimis neribotai naudotis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis. Prieinamumas turėtų būti svarstomas prieigos teisės kontekste konkrečiu negalios aspektu. Prieigos teisė neįgaliesiems užtikrinama griežtai įgyvendinant prieinamumo standartus. Kliūtys naudotis esamais visuomenei skirtais objektais, priemonėmis, prekėmis ir paslaugomis turi būti pamažu šalinamos, vykdant sistemingą ir – kas svarbiau – nuoseklią kontrolę, siekiant užtikrinti visišką prieinamumą (Pastabų 14 p.).

Reikėtų aiškiai atskirti įsipareigojimą užtikrinti visų naujai suprojektuotų, pastatytų ar pagamintų objektų, infrastruktūros, prekių ir paslaugų prieinamumą nuo įsipareigojimo pašalinti kliūtis ir užtikrinti esamos fizinės aplinkos ir transporto, informacijos ir ryšių, taip pat visuomeninių paslaugų prieinamumą. Valstybės, Konvencijos Šalys, turėtų aiškiai nustatyti įvairių institucijų (įskaitant regionines ir vietos institucijas) ir subjektų (įskaitant privačius subjektus) funkcijas, kurios turėtų būti vykdomos, siekiant užtikrinti prieinamumą. Valstybės, Konvencijos Šalys, taip pat turėtų nustatyti veiksmingus kontrolės mechanizmus, užtikrinančius prieinamumą ir sankcijų, taikomų neįgyvendinus prieinamumo standartų, kontrolę (Pastabų 24 p.).

Lietuva Konvenciją ratifikavo 2010 metais ir įsipareigojo žmones su negalia integruoti į visuomenę sudarant palankias sąlygas užtikrinti jų orumą ir teises. Profesorius Jonas Ruškus, Jungtinių Tautų Neįgalųjų teisių komiteto narys, teigia, kad, ratifikavusi šią Konvenciją, Lietuva „įsipareigojo ir

prisiėmė atsakomybę įgyvendinti Neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas savo šalių įstatymuose ir praktikoje diegti lygybės ir nediskriminavimo, prieinamumo prie visuomenės išteklių, lygybės prieš įstatymą, gyvenimo savarankiškai ir įtraukties į bendruomenę principus³.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Konstitucinis Teismas taip pat konstatavo, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas).

Jungtinių Tautų bei Europos Sąjungos, taip pat nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija reiškia teisių sumažinimą, suvaržymą ar atėmimą tam tikrai kategorijai žmonių dėl kokių nors asmens požymių. Diskriminacija suvokiama kaip asmenų lygybės principo pažeidimas, kai asmeniui ar asmenų grupei yra sukuriama mažiau palankios sąlygos, taikomi skirtumai, išimtys, apribojimai ar teikiamas pranašumas, lyginant su kitais asmenimis, esančiais toje pačioje ar tokioje pačioje situacijoje.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį, tiesioginė diskriminacija – tai elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 dalies nuostatas, netiesioginė diskriminacija apibūdinama kaip veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis

---

³ Jonas Ruškus: Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija keičia pasaulį. 2014; <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-06-16-jonas-ruskus-jungtiniu-tautu-neigaliuju-teisiu-konvencija-keicia-pasauli/118862>.

naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Pagal Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą diskriminacijos sąvoką, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, t. y., aptariamam atveju – dėl negalios, priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio.

Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnyje įtvirtinta įrodinėjimo pareigos paskirstymo tvarka nagrinėjant lygių galimybių principo pažeidimo atvejus, t. y., teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog reikalavimai dėl neįgaliesiems fiziškai tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse įgyvendinami atliekant teritorijų planavimą ir statinių projektavimą bei viešosios paskirties pastatų, būsto ir jo aplinkos, viešojo transporto objektų, skirtų keleiviams aptarnauti, ir jų infrastruktūros, informacinės aplinkos pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams. Už objektų pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams atsako savivaldybių institucijos ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytų objektų savininkai bei naudotojai (Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 3 dalis).

Lietuvos Respublikos statybų įstatymo 2 straipsnio 19 dalyje įrenginiai apibūdinami kaip mašinos, prietaisai, įtaisai energijai, medžiagoms gaminti ir informacijai priimti, perduoti ar keisti. Pagal minėto straipsnio 84 dalį, statinys – nekilnojamasis daiktas (pastatas arba inžinerinis statinys), turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus. Pagal minėto straipsnio 109 dalį, universalus dizainas – gaminių ir aplinkos forma, kai

jais be specialaus pritaikymo gali naudotis vaikai, suaugę, vyrai, moterys, senyvo amžiaus, neįgalieji, įvairių tautybių ir kitų grupių žmonės.

Statybų įstatymo 5 straipsnyje įtvirtinti esminiai statinio architektūros reikalavimai. Pagal minėto straipsnio 1 dalies nuostatas statinio architektūra turi būti tokia, kad:

1) ji neprieštarautų esminiams statinių reikalavimams, nustatytiems Reglamente (ES) Nr. 305/2011;

2) statinys derėtų prie kraštovaizdžio;

3) ji atitiktų statinio paskirtį;

4) architektūriniai, inžineriniai ir technologiniai inžineriniai sprendiniai derėtų tarpusavyje;

5) architektūriniai sprendiniai sudarytų darnią, bendrą visumą;

6) statiniai atitiktų universalaus dizaino reikalavimus, nustatomus normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose, normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose.

Už esminių architektūros reikalavimų įgyvendinimą statinio projekte atsako statinio architektas (5 str. 2 d.).

Statybos techninis reglamentas STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai“ (Reglamentas 2) nustato visų nuosavybės formų gatvių ir vietinės reikšmės kelių tiesimo, rekonstravimo ir remonto projektavimo techninius reikalavimus. Pagal Reglamento 2 115 punktą, automobilio stovėjimo vietos nuolydis aikštelėje išilginės automobilio ašies kryptimi turi būti ne didesnis kaip 2 %. Stovėjimo vietos nuolydis skersai turi būti ne didesnis kaip 4 %. Žmonių su negalia automobilių stovėjimo ir išlipimo aikštelių vietų nuolydis neturi būti didesnis kaip 2 % bet kuria kryptimi. Pagal Reglamento 2 120 punktą, prie visų viešojo naudojimo pastatų ir daugiabučių gyvenamųjų namų turi būti įrengtos vietos žmonėms su negalia pagal STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ reikalavimus. Šalia automobilių stovėjimo vietos, skirtos žmonėms su negalia, turi būti 1,50 m pločio išlipimo aikštelė. Ši aikštelė gali būti bendra dviem gretimoms stovėjimo vietoms (Reglamento 2 12 p.). Pagal Reglamento 2 137 punktą, pandusai įrengiami vadovaujantis STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ reikalavimais. Į šaligatvius ir pėsčiųjų takus neturi išsikišti objektai, galintys tapti kliūtimi pėstiesiems ir žmonėms su negalia (Reglamento 2 139 p.).

Atkreiptinas dėmesys, kad šio tyrimo atveju aptartų stotelių projektavimo bei įrengimo metu (iki 2020 m. sausio 1 d.) galiojo Reglamentas (STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“), kuriame nustatyti reikalavimai yra taikomi rengiant statinių, nurodytų

Reglamento 1-ame priede, statybos, rekonstravimo, pastato atnaujinimo (modernizavimo), kapitalinio remonto, supaprastintą statybos, supaprastintą rekonstravimo projektus, kapitalinio remonto aprašą, paprastojo remonto projektą ar paprastojo remonto aprašą arba keičiant statinių paskirtį. Šio reglamento reikalavimai privalomi rengiant susisiekimo komunikacijų projektus (8 p.). Žmonių su negalia automobilių stovėjimo vietose turi būti numatyta galimybė žmogui išlipti iš automobilio, įrengiant greta 1 500 mm pločio aikštelę. Ši aikštelė gali būti bendra dviem gretimoms automobilių stovėjimo vietoms (52 p.). Pagal Reglamento 53 punktą, važiuojamosios dalies ir takų dangos nuolydis Žmonių su negalia automobilių stovėjimo vietose neturi būti didesnis kaip 1:40 (2,5 %) bet kuria kryptimi. Lygių skirtumas tarp automobilių stovėjimo vietų ir išlipimo aikštelės ar šaligatvio turi būti iki 150 mm (54 p.). Automobilių saugyklose, kuriose yra iki 50 automobilių stovėjimo vietų, ŽN skirtos transporto priemonių stovėjimo vietos turi būti pažymėtos horizontaliu ženkliniu (neįgaliojo su vežimėliu simbolis ir (arba) vertikaliu kelio ženklu Nr. 528 „Stovėjimo vieta“ su papildoma lentele Nr. 846 „Neįgalieji“). Automobilių saugyklose, kuriose yra 50 ir daugiau automobilių stovėjimo vietų, ŽN skirtos transporto priemonių stovėjimo vietos turi būti pažymėtos horizontaliu ženkliniu (neįgaliojo su vežimėliu simbolis ir vertikaliu kelio ženklu Nr. 528 „Stovėjimo vieta“ su papildoma lentele Nr. 846 „Neįgalieji“ (55 p.). Žmonių su negalia automobilių stovėjimo vietos turi būti gerai apšviestos tamsiuoju paros metu (56 p.).

Pagal Reglamento 57 punkto nuostatas, žmonių su negalia automobilių stovėjimo vietų dangų paviršiai turi atitikti 133 punkto reikalavimus, t. y. judėjimo trasų paviršiai turi būti lygūs, kieti, pakankamai šiurkštūs, neslidūs, neklampūs, iš nebirių (ne smėlio, ne žvyro) ir saikingai rievėtų medžiagų. Dangos iš plokščių ar plytelių turi būti lygios, siūlės tarp plytelių ne platesnės nei 15 mm. ŽN pritaikytose trasose ir zonose esančių grotų, dangčių ir pan. kiaurymės negali būti platesnės kaip 15 mm. Atkreiptinas dėmesys, jog susisiekimo komunikacijos: keliai, keliai (gatvės) yra priskirti prie svarbių žmonėms su negalia statinių (Reglamento 1-ojo priedo 3 punktas).

Iš tyrimo metu Susisiekimo ministerijos pateiktos informacijos sužinota, jog elektromobilių įkrovimo prieigų tinklo kūrimo projektas buvo įgyvendinamas, vadovaujantis susisiekimo ministro patvirtintu Aprašu, priimtu įgyvendinant Europos Sąjungos investicijų programos priemonę „Elektromobilių įkrovimo prieigų tinklo kūrimas“. Pagal Aprašo 10 punktą, priemonės tikslas – sukurti viešai prieinamą elektromobilių įkrovimo prieigų tinklą valstybinės reikšmės keliuose ir miestuose, siekiant skatinti elektromobilių naudojimą ir taip mažinti neigiamą transporto poveikį aplinkai.

Pagal Aprašą, galimi pareiškėjai yra Direkcija bei Birštono, Druskininkų, Marijampolės, Neringos ir Visagino savivaldybių, Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių ir Vilniaus miestų savivaldybių, Jonavos, Kėdainių, Mažeikių, Tauragės, Telšių ir Utenos rajonų savivaldybių administracijos. Remiantis Aprašo 16 punktu, pareiškėjas yra tiesiogiai atsakingas už projekto parengimą, įgyvendinimą ir rezultatus nepriklausomai nuo to, ar pareiškėjas projektą įgyvendina vienas ar kartu su partneriu (-iais).

Aprašo 28 punkte įtvirtinta nuostata, jog negali būti numatyta projekto apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį vyrų ir moterų lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principams įgyvendinti.

Elektromobilių įkrovimo stotelės sąvoka pateikiama susisiekiama ministro 2015 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. 3-173 (1.5 E) patvirtintose *Viešosios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtros gairėse* (toliau – Gairės). Elektromobilių įkrovimo prieiga – elektromobilių įkrovimo sąsaja, per kurią galima vienu metu įkrauti vieną elektromobilį, arba įrenginys, kuriuo vienu metu galima sukeisti vieno elektromobilio akumuliatorių (Gairių 4.3 p.).

Viešoji elektromobilių įkrovimo prieiga – viešai prieinama elektromobilių įkrovimo prieiga, kuria naudotojai gali naudotis vienodomis sąlygomis. Siekiant sudaryti galimybę naudotis prieigomis vienodomis sąlygomis gali būti taikomos tapatumo nustatymo, naudojimosi ir mokėjimo sąlygos (Gairių 4.5 p.).

Gairių 5 punkte nurodoma, jog viešosios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtros tikslas – kuriant ir plėtojant viešai prieinamą elektromobilių įkrovimo prieigų tinklą Lietuvoje, skatinti naudotis elektromobiliais, siekiant sumažinti naftos produktų vartojimą transporto sektoriuje ir sušvelninti transporto poveikį aplinkai.

Gairių 19–23 punktuose pateiktos rekomendacijos savivaldybėms, įrengiančioms stoteles, įskaitant stelių išdėstymą miestų teritorijose, informacijos apie stoteles prieinamumą, elektromobilių ir jų infrastruktūros plėtros miestuose ir priemiesčių aglomeracijose, kuriose gyvena daugiau kaip 25 tūkst. gyventojų, skatinimo priemonių taikymą.

Kaip nurodoma Susisiekiama ministerijos raštuose Tarnybai, pagal statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ 18 punktą, objektai, kurių statinio matmenų įvertinimo koeficientas $K < 10$, nelaikomi nesudėtingaisiais statiniais ir jiems netaikomi Statybos įstatymo reikalavimai. Statinio matmenų įvertinimo koeficientas K apskaičiuojamas pagal 3 lentelės

„Inžineriniai statiniai“ 22 punkte pateiktą formulę ir atsižvelgiant į 3 lentelės 4 punktą *Inžineriniai statiniai*. Ministerijos nuomone, kompleksiskai vertinant teisės aktų nuostatas, elektromobilių įkrovimo stotelių (prieigų) – įrenginių, negalima vertinti kaip statinių, todėl nėra galimybės vertinti, ar savivaldybėse įrengtos elektromobilių įkrovimo prieigos atitinka Reglamento nuostatas.

Kaip nustatyta iš tyrimo metu surinktos medžiagos, daugelis tyrimo metu apklaustų savivaldybių, įrengdamos elektromobilių įkrovos prieigas, parinkdamos stotelių įrengimo vietas, pakankamai neužtikrino jų prieinamumo asmenims, turintiems judėjimo negalią.

Pažymėtina, jog stotelės atskirose savivaldybėse buvo suprojektuotos naujai, t. y. per pastarųjų dvejų – vienerių metų laikotarpį, tačiau daugeliu atveju nebuvo atsižvelgta į universalaus dizaino principo taikymą, nepakankamai konsultuotasi (arba visai nesikonsultuota) su žmonių su negalia organizacijomis.

Atkreiptinas dėmesys, jog Konvencijos 9 straipsnio nuostatos įpareigoja tiek privačius, tiek viešuosius subjektus, įrengiant infrastruktūrą, statant statinius, teikiant paslaugas, kurios yra svarbios visuomenei, užtikrinti, jog šiomis paslaugomis, statiniais bei infrastruktūra galėtų be kliūčių naudotis asmenys su negalia. Šios pareigos nevykdymas yra laikomas Konvencijos pažeidimu bei diskriminaciniu elgesiu ir lygių galimybių pažeidimu (Lygių galimybių įstatymo 2 str. 5 d., 8 str. 1 d., 10 str.).

Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas kreipėsi į Tarnybą, nurodydamas aplinkybes apie tai, jog Birštono bei Palangos miestų savivaldybių teritorijose įrengtos / įrengiamos stotelės yra neprieinamos asmenims su judėjimo negalia. Išanalizavus surinktą medžiagą dėl Birštono savivaldybėje įrengtų elektromobilių įkrovos stotelių, t. y. savivaldybės administracijos pateiktą informaciją, nuotraukas, taip pat viešai prieinamą informaciją internetiniame tinklalapyje www.plugshare.com, paaiškėjo, jog faktiškai abi Birštone įrengtos aikštelės (Jaunimo g. 4, Birštonas, bei B. Sruogos g. 4, Birštonas) yra neprieinamos asmenims su negalia. Iš vaizdinės informacijos (nuotraukų) nustatyta, jog abi stotelės įrengtos ant paaukštinių (bordiūrų), todėl asmeniui, judančiam neįgaliojo vežimėliu, nuo automobilio nėra pasiekiamos. Kaip pažymėjo Lietuvos žmonių su negalia sąjunga savo pateiktoje analizėje, stotelėje, įrengtoje Jaunimo g. 4, Birštone, kliūtis naudotis stotele yra bortelis, ant kurio pastatyta kolonėlė. „Išlipus iš automobilio ir vežimėliu privažiavus prie kolonėlės, neįmanoma pasiekti laidų“. Kita nurodyta problema – „nėra galimybės apvažiuoti aplink stotelę, kad būtų galima pasiekti laidus“. „Nėra pažymėtos automobilių vietos su išlipimo / įlipimo juostomis“, kas reiškia, kad „neaišku, kaip statyti automobilį, kad jis nebūtų užstatytas kitų automobilių“, nes dėl to gali iškilti kliūtis žmonėms su

negalia patekti į automobilį. Stotelė B. Sruogos g. 17, Birštonas. „Kliūtis – bortelis, ant kurio pastatyta kolonėlė. Išlipus iš automobilio ir vežimėliu privažiavus prie kolonėlės, neįmanoma pasiekti laidų“.

Tyrimo metu nustatyta, jog Birštono savivaldybės administracijai įrengiant minėtas stoteles, atlikta stotelių statybos ekspertizė, iš UAB „Statybos projektų ekspertizės centras“ 2018 m. vasario 27 d. buvo gautas bendrosios ekspertizės aktas, kuriame nurodyta, kad „elektromobilių įkrovimo prieigų Jaunimo g. 4 ir B. Sruogos g. 23A, Birštono mieste supaprastintas statybos projektas atitinka Reglamento (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinių reikalavimus, privalomųjų projekto rengimo dokumentų, kitų Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus. Supaprastintą projektą galima tvirtinti.“ Projektui buvo gautas Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijos (Kauno apskričiai) pritarimas.

Pažymėtina, jog, nepaisant šių aplinkybių, faktiškai egzistuoja akivaizdžios kliūtys asmenims, turintiems judėjimo negalią, šiomis stotelėmis naudotis. Šių kliūčių nepašalinus, asmenys su judėjimo negalia negalės savarankiškai naudotis Birštone įrengtais minėtais viešais elektromobilių įkrovos taškais.

Esant šiai situacijai, akivaizdu, jog yra pažeidžiama Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnyje įtvirtinta pareiga paslaugų teikėjams užtikrinti, kad jų teikiama paslauga be kliūčių galėtų naudotis asmenys, nepaisant *inter alia* negalios. Birštono savivaldybės administracijai siūlytina sudaryti sąlygas asmenims su negalia naudotis Birštone esančiomis stotelėmis (Lygių galimybių įstatymo 29 str. 2 d. 2 p.).

Palangos savivaldybės administracija Tarnybai tyrimo metu teikė informaciją, jog stotelė Palangos mieste šalia Sporto gatvės ir S. Dariaus ir S. Girėno žiedinės sankryžos dar nėra baigta įrengti. Savivaldybės administracija teigė, jog, baigus statybos darbus, stotelė bus pritaikyta žmonėms su negalia.

Lietuvos žmonių su negalia sąjunga pateikė išvadą, jog, pagal www.plugshare.com nuotrauką (įkelta 2020 m. vasario 29 d.), aikštelė neprieinama žmonėms su negalia. Kliūtis – bortelis, ant kurio pastatyta kolonėlė. Neaišku, ar bus įrengta išlipimo / įlipimo juosta. Nurodoma, jog, jeigu nebus įrengta išlipimo / įlipimo juosta ir pašalinti nuotraukoje matomi borteliai, aikštelė bus neprieinama žmonėms su negalia.

Taigi, iš šiuo metu esamos informacijos (nebaigtos įrengti stotelės nuotraukų <https://www.plugshare.com>) darytina išvada, jog stotelė įrengiama ant bortelio, nėra įrengta įlipimo /

išlipimo juosta. Tuo atveju, jeigu minėtos kliūtys, baigus stotelės įrengimo darbus, nebus pašalintos, stotele negalės naudotis asmenys, turintys negalią.

Atsižvelgiant į tai, jog stotelės įrengimo darbai nėra baigti, nėra galimybės galutinai įvertinti, ar bus įrengta nuovaža, įlipimo / išlipimo juosta, t. y. stotelė pritaikyta žmonėms su negalia, pabaigus aplinkos aplink stotelę tvarkymo, gatvės įrengimo darbus.

Atsižvelgiant į tai, jog tyrimo atlikimo metu nėra pagrindo daryti išvadą, jog Palangos miesto savivaldybės administracijai pabaigus stotelės įrengimo darbus, ja nebus sudarytos galimybės naudotis asmenims su negalia, tyrimas dėl galimo lygių galimybių pažeidimo šiuo atveju nutrauktinas, nes nėra pakankamai objektyvių duomenų padarytą pažeidimą (Lygių galimybių įstatymo 29 str. 3 d. 2 p.). Pažymėtina, jog po stotelės įrengimo darbų užbaigimo paaikšėjus apie jų neprieinamumą, tyrimas dėl lygių galimybių pažeidimo gali būti atliekamas pakartotinai (Lygių galimybių įstatymo 27 str. 1 d. 6 p.).

Atkreiptinas dėmesys, jog, išanalizavus savivaldybių pateiktą rašytinę informaciją, vaizdinę medžiagą (nuotraukas, brėžinius), taip pat tinklalapyje www.plugshare.com talpinamas nuotraukas, darytina išvada, jog, projektuojant, įrengiant stotelės, parenkant stotelių įrengimo vietas įvairiose savivaldybėse, situacija nebuvo vertinama prieinamumo asmenims su negalia požiūriu.

Iš pateiktos Lietuvos žmonių su negalia sąjungos apžvalgos akivaizdu, jog visose minėtoje apžvalgoje aptartose savivaldybių stotelėse rasta kliūčių, trukdančių asmenims su negalia naudotis viešosiomis elektromobilių įkrovos priemonėmis. Esminiai pažeidimai – įlipimo / išlipimo juostų nebuvimas, stotelių įrengimas ant bordiūrų, jų įrėminimas bordiūrais. Pažymėtina, jog aikštelėse, kuriose įrengiami elektromobilių įkrovos taškai, nesant įlipimo / išlipimo juostų, asmeniui, judančiam neįgaliojo vežimėliu, nebus galimybės įlipti bei išlipti iš automobilio. Tose vietose, kuriose stotelės įrengtos ant bordiūrų, asmenims, turintiems judėjimo negalią, nėra galimybės pasiekti įkrovimo lizdo.

Akcentuotina, jog Aprašo, kuriuo remiantis nustatomos bendrosios finansavimo, naudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas stotelėms savivaldybėse įrengti, sąlygos, 28 punkte įtvirtinta nuostata, jog negali būti numatyta projekto apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį vyrų ir moterų lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principams įgyvendinti. Pažymėtina, jog tinkamų sąlygų naudotis stotelėmis asmenims, turintiems

negalią, neužtikrinimas (nuovažų, įlipimo / išlipimo juostų neįrengimas) turėtų būti traktuojamas kaip Aprašo nuostata, taip pat Konvencijos bei Lygių galimybių įstatymo pažeidimas.

Remiantis pirmiau nurodytomis aplinkybėmis bei vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalies nuostata, suteikiančia teisę lygių galimybių kontrolieriui teikti išvadas ir rekomendacijas bet kokiais su diskriminacija susijusiais klausimais dėl šio įstatymo įgyvendinimo, siūlytina Alytaus miesto, Kauno miesto, Kėdainių rajono, Klaipėdos miesto, Neringos, Palangos, Panevėžio miesto, Tauragės rajono, Visagino, Jonavos rajono, Telšių rajono, Marijampolės, Mažeikių rajono, Utenos rajono savivaldybių administracijoms, Aprašo nustatyta tvarka Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis įrengusioms / įrengiančioms elektromobilių įkrovos stoteles, taip pat Trakų rajono, Anykščių rajono, Šiaulių miesto, Vilniaus miesto savivaldybėms jų pačių arba privačių statytojų lėšomis įrengusioms / įrengiančioms elektromobilių įkrovos stoteles, taip pat kitoms Lietuvos savivaldybėms pašalinti kliūtis, trukdančias naudotis stotelėmis žmonėms, turintiems judėjimo negalią, projektuojant naujas stoteles – užtikrinti, kad stotelėmis galėtų naudotis visi asmenys, nepaisant *inter alia* negalios. Rekomenduotina visais atvejais konsultuotis su Lietuvos žmonių su negalia sąjungos bei kitų neįgaliųjų organizacijų atstovais. Rekomenduotina šiame sprendime išvardintoms savivaldybėms ypatingai atsižvelgti į Lietuvos žmonių su negalia sąjungos pateiktas išvadas dėl situacijos konkrečiose savivaldybėse. Atkreiptinas dėmesys, jog apžvalgoje pastebėti tik kai kurie trūkumai, įrengiant stoteles savivaldybėse, kai kuriais atvejais pasirinkti atsitiktiniai atvejai (pavyzdžiui, Vilniaus miesto savivaldybės atveju) kadangi, nesant pakankamai informatyvios vaizdinės ir kitos medžiagos, taip pat dėl informacijos gausos nėra galimybės detaliam aptarti visų stotelių situacijų. Rekomenduotina visoms savivaldybėms, planuojančioms stotelių įrengimo darbus, prieš pradėdant projektavimo, įrengimo darbus, konsultuotis su neįgaliųjų organizacijų atstovais dėl stotelių visapusiško prieinamumo asmenims su negalia.

Pažymėtina, jog, atsižvelgiant į pirmiau aptartas teisės aktų nuostatas, akivaizdu, jog šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas nėra pakankamas ir aiškus, kad subjektams, inicijuojantiems bei vykdančioms elektromobilių įkrovos stotelių įrengimą, būtų aiškiai ir detaliam išdėstyti reikalavimai, kurių privalu laikytis, siekiant užtikrinti, kad stotelėmis galėtų be kliūčių naudotis asmenys su negalia.

Atkreiptinas dėmesys, jog Lietuvos Respublikos Seime yra užregistruotas Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo projektas Nr. 20-3124, kurio 18 straipsnio 8 dalyje nustatyta, jog „visos viešos elektromobilių įkrovimo vietos, įskaitant ir elektromobilių įkrovimo prieigas, turi būti įrengtos ir pritaikytos asmenims, turintiems judėjimo negalia“.

Pažymėtina, jog šio numatomo teisinio reguliavimo nepakanka, ypač atsižvelgiant į tyrimo metu surinktą informaciją apie stotelių nepritaikymą asmenims su negalia atskirose savivaldybėse.

Akcentuotina, jog, įrengiant elektromobilių įkrovos prieigas, tam, jog būtų užtikrinta asmenų su negalia teisė visavertiškai naudotis šiomis prieigomis, iš esmės būtina išlaikyti reikalavimus, įtvirtintus Reglamente bei jį pakeitusiame Reglamente 1 (STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“).

Dėl šių priežasčių, vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalies nuostata, Susisiekimo ministerijai, Energetikos ministerijai bei Aplinkos ministerijai rekomenduotina atkreipti dėmesį į susidariusią situaciją bei inicijuoti būtinus teisės aktų pakeitimus, kuriuose būtų įtvirtinta viešų bei privačių subjektų pareiga, įrengiant elektromobilių įkrovimo prieigas, jas įrengti tokioje infrastruktūroje, kuri atitiktų Reglamente 1 įtvirtintus standartus dėl elektromobilių įkrovimo prieigų prieinamumo žmonėms su negalia.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 2 punktu, 3 dalies 2 punktu, 30 straipsnio 3 dalimi,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Siūlyti Birštono savivaldybės administracijai pašalinti lygių galimybių pažeidimą bei sudaryti sąlygas asmenims su negalia naudotis elektromobilių įkrovimo prieigomis Birštono mieste.

2. Tyrimą dėl Palangos savivaldybės nutraukti, nesant pakankamai duomenų dėl padaryto pažeidimo.

3. Įpareigoti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministeriją, Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją, Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją, taip pat Lietuvos savivaldybių asociaciją bei Alytaus miesto, Kauno miesto, Kėdainių rajono, Klaipėdos miesto, Neringos, Palangos, Panevėžio miesto, Tauragės rajono, Visagino, Jonavos rajono, Telšių rajono, Marijampolės, Mažeikių rajono, Utenos rajono savivaldybių Trakų rajono, Anykščių rajono, Šiaulių miesto, Vilniaus miesto savivaldybių administracijas išnagrinėti šį sprendimą ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymą informuoti Lygių galimybių kontrolierių per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

4. Su sprendimu supažindinti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministeriją, Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją, Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją, Lietuvos savivaldybių

asociaciją, Alytaus miesto, Kauno miesto, Kėdainių rajono, Klaipėdos miesto, Neringos, Palangos, Panevėžio miesto, Tauragės rajono, Visagino, Jonavos rajono, Telšių rajono, Marijampolės, Mažeikių rajono, Utenos rajono savivaldybių Trakų rajono, Anykščių rajono, Šiaulių miesto, Vilniaus miesto savivaldybių administracijas.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė